

ด่วนที่สุด

ที่ นศ ๐๐๒๓.๓/ว ๕๖๐๒

ศาลากลางจังหวัดนครศรีธรรมราช
ถนนราชดำเนิน นศ ๘๐๐๐๐

๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๕

เรื่อง แนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เรียน นายอำเภอทุกอำเภอ และนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่ง

อ้างถึง ๑. หนังสือจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่ นศ ๐๐๒๓.๓/ว ๓๑๐๑ ลงวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๖๒

๒. หนังสือจังหวัดนครศรีธรรมราช ด่วนที่สุด ที่ นศ ๐๐๒๓.๓/ว ๔๐๐๘ ลงวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๕

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๐.๖/ว ๗๕๒๓

ลงวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๖๕

จำนวน ๑ ชุด

ตามที่จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้แจ้งภารกิจในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และแนวทางปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยเงินอุดหนุนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๓ รายละเอียดตามที่อ้างถึง นั้น

กระทรวงมหาดไทยแจ้งว่า เนื่องจากปรากฏกรณีโศกนาฏกรรมที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลอุทัยสวรรค์ อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู โดยผู้ก่อเหตุเป็นอดีตตำรวจถูกไล่ออกจากราชการจากพฤติการณ์เกี่ยวข้องกับยาเสพติด กระทรวงมหาดไทยให้ความสำคัญและกำชับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งรัดการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขยาเสพติดในพื้นที่ จึงได้จัดทำแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑. ด้านการบำบัดรักษายาเสพติด ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ร่วมกันขับเคลื่อนการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดแบบบูรณาการเชิงรุก โดยใช้กลไก ดังนี้

๑.๑ จัดตั้งศูนย์คัดกรองเพื่อคัดกรองและประเมินความรุนแรงของการติดยาเสพติด ภาวะความเสี่ยงทางสุขภาพกาย สุขภาพจิต รวมถึงปัญหาด้านสังคมที่เกี่ยวข้องกับการติดยาเสพติด และวิเคราะห์จำแนกระดับความรุนแรง และวางแผนการดูแลบำบัดรักษาหรือการส่งต่อที่เหมาะสม รวดเร็วและปลอดภัย โดยถือปฏิบัติตามประมวลกฎหมายยาเสพติดและอนุบัญญัติที่เกี่ยวข้อง

๑.๒ จัดตั้งศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม เพื่อให้การสงเคราะห์สนับสนุนให้ผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการบำบัดรักษาได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตทางด้านที่อยู่อาศัย การศึกษา อาชีพ ตลอดจนการติดตามดูแลช่วยเหลือจนสามารถกลับมาดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างปกติ โดยถือปฏิบัติตามประมวลกฎหมายยาเสพติดและอนุบัญญัติที่เกี่ยวข้อง

๒. ด้านการป้องกันยาเสพติด ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของหมู่บ้าน/ชุมชน ในการสร้างภูมิคุ้มกัน การเฝ้าระวัง การค้นหา การรักษา การให้โอกาส การดูแลและช่วยเหลือผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด รวมทั้งเสริมสร้างความเข้มแข็งและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน

/๓. ด้านงบประมาณ.....

๓. ด้านงบประมาณ เพื่อดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยมีแนวทาง ดังนี้

๓.๑ ให้ตั้งงบประมาณในเทศบัญญัติ/ข้อบัญญัติ ตามนโยบายของรัฐบาลและกระทรวงมหาดไทย ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

๓.๒ กรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ได้ตั้งงบประมาณไว้ ให้พิจารณาโอนงบประมาณรายจ่ายรายการที่มีความจำเป็นน้อยกว่า มาตั้งจ่ายเป็นรายการใหม่ โดยปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยวิธีการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๓ หากไม่สามารถโอนงบประมาณมาตั้งเป็นรายการใหม่ได้ อาจขอยกเว้นต่อปลัดกระทรวงมหาดไทย นำเงินสะสมมาใช้จ่ายได้ ตามข้อ ๔ ประกอบกับข้อ ๘๙ แห่งระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน และการตรวจเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งปลัดกระทรวงมหาดไทย ได้มอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดปฏิบัติราชการแทนแล้ว ตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๑๒๖๘/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๖๓

๓.๓ กรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ได้ดำเนินการเอง อาจอุดหนุนงบประมาณด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้หน่วยงานอื่น ได้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรภาคประชาชน องค์กรทางศาสนาหรือองค์กรการกุศลได้ โดยถือปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยเงินอุดหนุนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ประกอบกับหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๐.๖/ว ๕๒๗๐ ลงวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๕

๔. ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รายงานผลการดำเนินงานดังกล่าวพร้อมทั้งข้อมูลรายละเอียดที่เกี่ยวข้อง ผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ทาง Google Form ทุกวันที่ ๕ ของเดือน โดยเริ่มรายงานครั้งแรกวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๖๕

รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อทราบและถือเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสนั่น สนธิเมือง)

รองผู้ว่าราชการจังหวัด ปฏิบัติราชการแทน

สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดผู้ว่าราชการจังหวัดนครศรีธรรมราช

กลุ่มงานส่งเสริมและพัฒนาท้องถิ่น

โทร.๐ ๗๕๓๕ ๖๑๔๔ ต่อ ๓๑,๓๒ โทรสาร.๐ ๗๕๓๕ ๖๓๗๕

www.nakhonlocal.go.th

สิ่งที่ส่งมาด้วย

แบบรายงานผลการดำเนินการ

<https://forms.gle/FsuHnKkrF2cXjQX16>

“นครศรีธรรมราช นครแห่งอารยธรรม”

ด่วนที่สุด

ที่ มท ๐๘๑๐.๖/ว ๗๕๒๓

กระทรวงมหาดไทย

ถนนอัษฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

๗ ตุลาคม ๒๕๖๕

เรื่อง แนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

- อ้างถึง ๑. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๘๑๐.๖/ว ๓๑๘๘ ลงวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๖๒
๒. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๐.๖/ว ๔๗๕๐ ลงวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๓
๓. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๐.๖/ว ๕๒๗๐ ลงวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๕

สิ่งที่ส่งมาด้วย แนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จำนวน ๑ ฉบับ

ตามที่ กระทรวงมหาดไทยได้แจ้งภารกิจในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และแนวทางปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยเงินอุดหนุนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๓ รายละเอียดตามที่อ้างถึง นั้น

เนื่องจากปรากฏกรณีโศกนาฏกรรมที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลอุทัยสวรรค์ อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู โดยผู้ก่อเหตุมีพฤติการณ์เกี่ยวข้องกับยาเสพติด กระทรวงมหาดไทยให้ความสำคัญและกำชับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งรัดการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขยาเสพติดในพื้นที่ จึงได้จัดทำแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑. ด้านการบำบัดรักษายาเสพติด ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ร่วมกันขับเคลื่อนการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดแบบบูรณาการเชิงรุก โดยใช้กลไก ดังนี้

๑.๑ จัดตั้งศูนย์คัดกรองเพื่อคัดกรองและประเมินความรุนแรงของการติดยาเสพติด ภาวะความเสี่ยงทางสุขภาพกาย สุขภาพจิต รวมถึงปัญหาด้านสังคมที่เกี่ยวข้องกับการติดยาเสพติด และวิเคราะห์จำแนกระดับความรุนแรง และวางแผนการดูแลบำบัดรักษาหรือการส่งต่อที่เหมาะสม รวดเร็วและปลอดภัย โดยถือปฏิบัติตามประมวลกฎหมายยาเสพติดและอนุบัญญัติที่เกี่ยวข้อง

๑.๒ จัดตั้งศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม เพื่อให้การสงเคราะห์สนับสนุนให้ผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการบำบัดรักษาได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตทางด้านที่อยู่อาศัย การศึกษา อาชีพ ตลอดจนการติดตามดูแลช่วยเหลือจนสามารถกลับมาดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างปกติ โดยถือปฏิบัติตามประมวลกฎหมายยาเสพติดและอนุบัญญัติที่เกี่ยวข้อง

๒. ด้านการป้องกันยาเสพติด ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของหมู่บ้าน/ชุมชน ในการสร้างภูมิคุ้มกัน การเฝ้าระวัง การค้นหา การรักษา การให้โอกาส การดูแลและช่วยเหลือผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด รวมทั้งเสริมสร้างความเข้มแข็งและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน

๓ ด้านงบประมาณ เพื่อดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยมีแนวทาง ดังนี้

๓.๑ ให้ตั้งงบประมาณในเทศบัญญัติ/ข้อบัญญัติ ตามนโยบายของรัฐบาลและกระทรวงมหาดไทย ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

/๓.๒ กรณี ...

๓.๒ กรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ได้ตั้งงบประมาณไว้ ให้พิจารณาโอนงบประมาณรายจ่ายรายการที่มีความจำเป็นน้อยกว่า มาตั้งจ่ายเป็นรายการใหม่ โดยปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๓ หากไม่สามารถโอนงบประมาณมาตั้งเป็นรายการใหม่ได้ อาจขอยกเว้นต่อปลัดกระทรวงมหาดไทย นำเงินสะสมมาใช้จ่ายได้ ตามข้อ ๔ ประกอบกับข้อ ๘๙ แห่งระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน และการตรวจเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งปลัดกระทรวงมหาดไทยได้มอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดปฏิบัติราชการแทนแล้ว ตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๑๒๖๘/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๖๓

๓.๓ กรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ได้ดำเนินการเอง อาจอุดหนุนงบประมาณด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้หน่วยงานอื่น ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรภาคประชาชน องค์กรทางศาสนาหรือองค์กรการกุศลได้ โดยถือปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยเงินอุดหนุนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ประกอบกับหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๐.๖/ว ๕๒๗๐ ลงวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๕

๔. รายงานผลการดำเนินงานดังกล่าวพร้อมทั้งข้อมูลรายละเอียดที่เกี่ยวข้อง ผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ทาง Google Form ทุกวันที่ ๕ ของเดือน โดยเริ่มรายงานครั้งแรกวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๖๕ รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาดำเนินการ

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุเทพพงษ์ จุลเจริญ)
ปลัดกระทรวงมหาดไทย

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
กองพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น
โทร. ๐-๒๒๔๑-๙๐๐๐ ต่อ ๔๑๓๒
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@dla.go.th

แนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

ด้วยปัญหาการติดยาเสพติดเป็นปัญหาระดับประเทศที่เกิดการแพร่ระบาดในพื้นที่ชุมชนซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีประชากรเป็นจำนวนมาก มีความหลากหลายและซับซ้อน และยากแก่การเข้าถึงเพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหานั้น โดยหากปัญหาดังกล่าวไม่ได้รับการแก้ไข ปัญหายาเสพติดอาจเกิดการแพร่ระบาดไปในวงกว้าง และกลายเป็นปัญหาระดับประเทศ ทั้งนี้ ปัญหายาเสพติดไม่เพียงแต่ก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรมในสังคม ชุมชนเท่านั้น แต่ยังก่อให้เกิดปัญหาเชิงโครงสร้างทางสังคมที่อาจเกิดขึ้นตามมา เช่น ปัญหาเศรษฐกิจ และความยากจนของผู้เสพยาเสพติดที่ไม่ประกอบอาชีพที่สุจริตแต่มีการค้ายาเสพติดเป็นอาชีพหลัก ปัญหาสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยที่ไม่ได้รับการปรับปรุงซ่อมแซมเนื่องจากความยากจนของผู้ที่อยู่อาศัยที่ติดยาเสพติด และปัญหาการขาดการศึกษาของบุตรในครอบครัวที่บิดาหรือมารดาติดยาเสพติด เป็นต้น หากปัญหาดังกล่าวไม่ได้รับการแก้ไขอย่างครอบคลุมและเป็นระบบ ปัญหาเหล่านี้อาจเกิดการแพร่กระจายจากระดับชุมชนไปสู่ระดับประเทศ อย่างไรก็ดี หัวใจสำคัญในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว คือการมีส่วนร่วมของประชาชนและการบูรณาการร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ และเกิดความยั่งยืน

การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ถือเป็นส่วนหนึ่งในการรักษาความสงบเรียบร้อยอันเป็นอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ สำหรับการปราบปรามยาเสพติดไม่ถือเป็นอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยภารกิจในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล มีดังนี้

- (๑) การจัดทำสื่อ และการจัดกิจกรรมรณรงค์ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ สร้างจิตสำนึกให้แก่ประชาชน
- (๒) การจัดทำกิจกรรมหรือการจัดอบรมเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
- (๓) การจัดกิจกรรมในการบำบัดรักษา พื้นฟูสมรรถภาพ ติดตาม ดูแลผู้เสพยาเสพติด ผู้ติดยาเสพติด รวมถึงการจัดกิจกรรมส่งเสริมอาชีพให้ผู้ผ่านการบำบัดรักษา พื้นฟู ผู้เสพยาเสพติด ผู้ติดยาเสพติด
- (๔) การจัดหาชุดตรวจหาสารเสพติดและอุปกรณ์เพื่อนำไปใช้ตรวจกลุ่มเป้าหมาย เพื่อบำบัด รักษา พื้นฟู หรือติดตามผู้ผ่านการบำบัดรักษาพื้นฟู

สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นให้มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายที่กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นั้น

โดยแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจำแนกการดำเนินการได้ ดังนี้

ด้านการบำบัดรักษายาเสพติด

ประมวลกฎหมายยาเสพติด ลักษณะ ๓ มาตรา ๑๑๖ กำหนดให้มีศูนย์คัดกรองการใช้ยาเสพติดในพื้นที่ระดับตำบลทุกจังหวัด เพื่อคัดกรอง ประเมินความรุนแรงของการติดยาเสพติดและส่งต่อไปสู่การบำบัดรักษา และการฟื้นฟูสภาพทางสังคม ประกอบกับมาตรา ๑๑๘ กำหนดให้กระทรวงมหาดไทยและกรุงเทพมหานคร จัดตั้งศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมแก่ผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการบำบัดรักษาให้ครอบคลุมพื้นที่ระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ และจังหวัดเพื่อฟื้นฟูสภาพทางสังคมแก่ผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการบำบัดรักษา เกี่ยวกับการประกอบอาชีพ การศึกษา การติดตามปัญหาสุขภาพและการให้การสงเคราะห์อื่น ๆ โดยให้กระทรวงสาธารณสุขออกอนุบัญญัติเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการคัดกรองและการฟื้นฟูสภาพทางสังคม จำนวน ๔ ฉบับ ซึ่งเกี่ยวข้องกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

๑. (ร่าง) ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กำหนดสถานที่ที่เป็นศูนย์คัดกรอง พ.ศ. ๒๕๖๕

๒. ประกาศคณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ในการจัดตั้งและรับรองคุณภาพศูนย์คัดกรอง พ.ศ. ๒๕๖๕ ได้ประกาศราชกิจจานุเบกษาแล้ว เมื่อวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๖๕

ข้อ ๔ ให้มีศูนย์คัดกรองในพื้นที่ระดับตำบลทุกจังหวัด อาทิ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) หรือสถานที่อื่นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด

ข้อ ๘ เจ้าหน้าที่ศูนย์คัดกรองประกอบด้วย

(๑) หัวหน้าศูนย์คัดกรอง อาทิ ผอ.รพ.สต. หรือ ปลัด อบต. หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

(๒) เจ้าหน้าที่สาธารณสุข

(๓) กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ประธานชุมชนหรือผู้แทน อาสาสมัครสาธารณสุขหรืออาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน

หัวหน้าศูนย์คัดกรองอาจกำหนดให้มีเจ้าหน้าที่ร่วมปฏิบัติงานประจำศูนย์คัดกรองได้ตามที่เห็นสมควร

๓. (ร่าง) กฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการฟื้นฟูสภาพทางสังคม พ.ศ.

ข้อ ๓ ในการฟื้นฟูสภาพทางสังคมให้ส่วนราชการสนับสนุนและช่วยเหลือการดำเนินงานของศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม ดังนี้

(๑) ให้กระทรวงมหาดไทยให้การสนับสนุนช่วยเหลือและสงเคราะห์แก่ผู้ติดยาเสพติด หรือผู้ผ่านการบำบัดรักษาในบทบาทหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทย โดยมีส่วนราชการในสังกัดที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

(ค) กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นวางแนวทางการดำเนินงานแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกระดับ ให้การสนับสนุน ช่วยเหลือ สงเคราะห์ต่าง ๆ แก่ผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการบำบัดรักษา และสนับสนุนการจัดตั้งศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมในระดับท้องถิ่น

๔. ประกาศคณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข การจัดตั้งและรับรองคุณภาพศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม พ.ศ. ๒๕๖๕ ได้ประกาศราชกิจจานุเบกษาแล้ว เมื่อวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๖๕

ข้อ ๔ ให้มีศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมระดับต่าง ๆ เพื่อเป็นส่วนปฏิบัติการให้การสนับสนุนช่วยเหลือ และสงเคราะห์แก่ผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการบำบัด ดังนี้

(๑) ศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมในจังหวัด

(๒) ศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมในกรุงเทพมหานคร

(๓) ศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมอื่นที่กระทรวงมหาดไทยและกรุงเทพมหานครจัดตั้ง

ข้อ ๘ ให้ใช้พื้นที่ของหน่วยงานสังกัดกระทรวงมหาดไทยและกรุงเทพมหานครหรือพื้นที่อื่นที่เหมาะสมเป็นที่ตั้งศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมตาม ข้อ ๔ (๑) และ (๒) ให้ครอบคลุมพื้นที่ระดับเขต จังหวัด อำเภอ ตำบลและระดับหมู่บ้าน

๑. ศูนย์คัดกรอง

ศูนย์คัดกรองมีหน้าที่คัดกรองและประเมินความรุนแรงของการติดยาเสพติด ภาวะความเสี่ยงทางสุขภาพกาย สุขภาพจิต รวมถึงปัญหาด้านสังคมที่เกี่ยวข้องกับการติดยาเสพติด และวิเคราะห์จำแนกระดับ ความรุนแรง และวางแผนการดูแลบำบัดรักษาหรือการส่งต่อที่เหมาะสม รวดเร็วและปลอดภัย โดยมี กระบวนการดำเนินงาน ดังนี้

๑.๑ สถานที่

(๑) พื้นที่ระดับตำบลทุกจังหวัด โดยอาจเป็นสถานพยาบาลระดับตำบล โรงพยาบาลชุมชน สถานที่อื่น ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด เช่น ที่ทำการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และอาคารอเนกประสงค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น

(๒) สถานที่จัดแยกเป็นสัดส่วน อากาศถ่ายเท ปลอดภัย ไม่มีผู้คนพลุกพล่าน และมีสถานที่จัดเก็บปัสสาวะและตรวจหาสารยาเสพติด

(๓) ต้องได้รับการขึ้นทะเบียนที่สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด กระทรวงสาธารณสุขให้เป็นศูนย์คัดกรองระดับตำบล

(๔) ให้ศูนย์คัดกรองที่ดำเนินงานครบสามปียื่นขอรับรองคุณภาพต่อกรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข และให้ขอรับรองคุณภาพทุกสามปี

๑.๒ เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานในศูนย์คัดกรอง

(๑) ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล หรือปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าศูนย์คัดกรอง

(๒) เจ้าหน้าที่สาธารณสุข

(๓) บุคลากรที่ได้รับการอบรม ชี้แจง และวิธีการวิเคราะห์ประเมินผลตามหลักสูตรที่คณะกรรมการฯ กำหนด เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ประธานชุมชน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ตำรวจ

(๔) หัวหน้าศูนย์คัดกรองอาจกำหนดให้มีเจ้าหน้าที่ร่วมปฏิบัติงานประจำศูนย์คัดกรองได้ตามที่เห็นควร เช่น บุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๑.๓ อุปกรณ์ในศูนย์คัดกรอง

อุปกรณ์/เครื่องมือที่จำเป็นในการคัดกรองและประเมินความรุนแรงของการติดยาเสพติด อาทิ

(๑) แบบคัดกรองและประเมินความรุนแรงของผู้ใช้สารเสพติด/แบบส่งต่อผู้ใช้สารเสพติด/สมุดทะเบียนผู้รับบริการ

(๒) ชุดทดสอบหาสารเสพติดในปัสสาวะ

(๓) เครื่องวัดอุณหภูมิ เครื่องวัดความดัน

(๔) โปรแกรมบันทึกข้อมูล

๑.๔ การส่งต่อ

เมื่อเจ้าหน้าที่ดำเนินการคัดกรองแล้ว พิจารณาว่าผู้ติดยาเสพติดมีความจำเป็นต้องส่งต่อไปรับการบำบัดรักษา ณ สถานพยาบาลยาเสพติดหรือสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ให้ติดต่อประสานงานกับหน่วยงานรับส่งต่อ เช่น เจ้าหน้าที่ตำรวจในท้องที่ระดับหมู่บ้าน/ชุมชน หรือภาคีเครือข่าย พร้อมจัดทำแบบส่งตัวผู้ติดยาเสพติดเข้ารับการบำบัดรักษา

๒. ศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม

ศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมมีหน้าที่ให้การสงเคราะห์สนับสนุนให้ผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการบำบัดรักษา ได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตทางด้านที่อยู่อาศัย การศึกษา อาชีพ ตลอดจนการติดตามดูแลช่วยเหลือจนสามารถกลับมาดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างปกติ โดยมีกระบวนการดำเนินงาน ดังนี้

๒.๑ ระดับศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม

จัดให้มีศูนย์ฟื้นฟูระดับต่าง ๆ เพื่อเป็นส่วนปฏิบัติการให้การสนับสนุนช่วยเหลือแก่ผู้ผ่านการบำบัดรักษา ประกอบด้วย

/ (๑) ศูนย์ฟื้นฟู...

(๑) ศูนย์ฟื้นฟูสภาพสังคมในจังหวัด

(๒) ศูนย์ฟื้นฟูสภาพสังคมในกรุงเทพมหานคร

(๓) ศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมอื่นที่กระทรวงมหาดไทยและกรุงเทพมหานครกำหนด

ทั้งนี้ ให้มีการขึ้นทะเบียนเพื่อการกำกับตรวจสอบคุณภาพการดำเนินงาน โดยขอขึ้นทะเบียนที่สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด และเมื่อดำเนินงานครบสามปี ให้ยื่นขอรับรองคุณภาพต่อกรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข และขอรับรองคุณภาพทุกสามปี

๒.๒ พื้นที่จัดตั้งศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม

ให้ใช้พื้นที่ของหน่วยงานสังกัดกระทรวงมหาดไทยและกรุงเทพมหานคร หรือพื้นที่อื่นที่เหมาะสมเป็นที่ตั้งศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมให้ครอบคลุมพื้นที่ระดับเขต จังหวัด อำเภอ ตำบล (องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น) และระดับหมู่บ้าน

๒.๓ สำหรับองค์ประกอบเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมจังหวัด สาขาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมของบริบทพื้นที่และสอดคล้องกับประมวลกฎหมายและอนุบัญญัติที่เกี่ยวข้อง รวมถึงแนวทางศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมของกระทรวงมหาดไทย ตามหนังสือด่วนที่สุด ที่ มท ๐๒๑๑.๔/ว ๗๐๔๘ ลงวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๖๕ ประกอบด้วย

(๑) นายกเทศมนตรี/นายกองค์การบริหารส่วนตำบล

หัวหน้าศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม

(๒) รองนายกเทศมนตรี/รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

รองหัวหน้าศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม

(๓) ปลัดเทศบาล/ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล/

เจ้าหน้าที่และเลขานุการศูนย์ฟื้นฟู

ข้าราชการที่ได้รับมอบหมาย

สภาพทางสังคม

(๔) ผู้แทนปลัดอำเภอผู้รับผิดชอบประจำตำบล

เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานศูนย์ฟื้นฟู

สภาพทางสังคม

(๕) ผู้แทนหัวหน้าสถานีตำรวจภูธรในพื้นที่

เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานศูนย์ฟื้นฟู

สภาพทางสังคม

(๖) ผู้แทนสาธารณสุขอำเภอ

เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานศูนย์ฟื้นฟู

สภาพทางสังคม

(๗) ผู้แทนโรงพยาบาลของรัฐในพื้นที่ (ถ้ามี)

เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานศูนย์ฟื้นฟู

สภาพทางสังคม

(๘) ผู้แทน ผอ.รพ.สต. ในพื้นที่

เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานศูนย์ฟื้นฟู

สภาพทางสังคม

(๙) พัฒนาการผู้รับผิดชอบประจำตำบล

เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานศูนย์ฟื้นฟู

สภาพทางสังคม

(๑๐) ผู้แทนท้องถิ่นอำเภอ

เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานศูนย์ฟื้นฟู

สภาพทางสังคม

(๑๑) ผู้แทน ผอ.สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา

เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานศูนย์ฟื้นฟู

ขั้นพื้นฐานในพื้นที่สภาพทางสังคม

(๑๒) ผู้แทน ผอ.โรงเรียนมัธยมและขยายโอกาสในพื้นที่

เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานศูนย์ฟื้นฟู

สภาพทางสังคม

(๑๓) กำนันท้องถิ่น

เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานศูนย์ฟื้นฟู

สภาพทางสังคม

/(๑๔) ปลัดเทศบาล...

(๑๔) ปลัดเทศบาล/ปลัด อบต./ข้าราชการที่ได้รับมอบหมาย เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม

(๑๕) ข้าราชการ/พนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่นายกเทศมนตรี/ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมอบหมาย

๒.๔ อำนาจและหน้าที่ของศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม ได้แก่

- (๑) ให้คำแนะนำ ปรีกษา และช่วยเหลือผู้ติดยาหรือผู้ผ่านการบำบัด
- (๒) ให้ความช่วยเหลือด้านสวัสดิการสังคม รวมทั้งสนับสนุนให้มีที่อยู่อาศัยเป็นการชั่วคราว
- (๓) ช่วยเหลือด้านอาชีพ การศึกษา เงินทุนสงเคราะห์ และให้การสงเคราะห์อื่น ๆ ต่อการดำรงชีพ
- (๔) ส่งเสริมและสนับสนุนให้นายจ้างหรือสถานประกอบการรับผู้ติดยาเสพติดเข้าทำงาน
- (๕) ส่งเสริมให้ครอบครัวและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบำบัดรักษาและติดตาม ดูแล และช่วยเหลือผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการบำบัดรักษา

ทั้งนี้ การดำเนินการดังกล่าวสามารถบูรณาการร่วมกับหน่วยงานในพื้นที่ได้ อาทิ กระทรวงแรงงาน กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ให้สอดคล้องกับสถานที่ตั้งและศักยภาพในการเข้าถึงและความสะดวกในการรับบริการของผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการบำบัดรักษา

๒.๕ แนวทางคำขอจัดตั้งศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม ให้เป็นไปตามแบบมาตรฐานตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๒๑๑.๔ (ศอ.ปส.มท.)/ว ๗๐๔๖ ลงวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๖๕ เรื่องแนวทางการดำเนินงานจัดตั้งและขับเคลื่อนศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมในจังหวัดและศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมอื่นของกระทรวงมหาดไทย ตามประมวลกฎหมายยาเสพติดและอนุบัญญัติที่เกี่ยวข้อง

ด้านการป้องกันยาเสพติด

เพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของหมู่บ้าน/ชุมชน ในการเฝ้าระวัง ค้นหา ให้โอกาส ดูแล และช่วยเหลือผู้ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาเสพติด รวมทั้งการเสริมสร้างความเข้มแข็งและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน

๑. การป้องกันยาเสพติดในชุมชน

๑.๑ ชุมชนที่มีความเสี่ยง สังเกตอย่างไร

- (๑) แยกแยก ขาดความสามัคคี
- (๒) มีแหล่งอบายมุขมาก
- (๓) อยู่ใกล้พื้นที่/แหล่งแพร่ระบาด
- (๔) มีแหล่งมั่วสุม พื้นที่รกร้าง
- (๕) มีคนแปลกหน้าเข้าออกในหมู่บ้าน
- (๖) มีการลักเล็กขโมยน้อยอยู่เสมอ
- (๗) มีผู้เสพในหมู่บ้าน/ชุมชน
- (๘) มีเยาวชนและวัยแรงงานว่างงานมั่วสุมกันมาก
- (๙) มีเด็กเยาวชนและวัยแรงงานว่างงานมั่วสุมกันมาก

๑.๒ เสริมสร้างการมีส่วนร่วม

- (๑) เตรียมความพร้อมหมู่บ้านชุมชน
 - ระดับชาวบ้านให้ตระหนัก
 - ระดับแกนนำต้องรู้วิธีการป้องกัน

/(๒) ทำความเข้าใจ...

(๒) ทำความเข้าใจหมู่บ้านชุมชน

- สำรวจ/คัดกรองบ่งชี้ปัญหา
- วิเคราะห์/จำแนกกลุ่มเป้าหมาย
- วิเคราะห์ศักยภาพหมู่บ้าน/ชุมชน

(๓) วางแผน

- วางแผนอย่างมีส่วนร่วม
- ประสานหน่วยงานภายนอก

๑.๓ สร้างความยั่งยืน

(๑) พัฒนาคุณภาพชีวิตในหมู่บ้าน/ชุมชน

(๒) จัดการองค์ความรู้และเชื่อมโยงเครือข่าย

(๓) พัฒนาแกนนำรุ่นต่อไป

๑.๔ ลงมือป้องกันแก้ไข

(๑) กำหนดกติกาชุมชนป้องกันและสร้างภูมิคุ้มกัน

- เด็กและเยาวชน
- ครอบครัว
- คนทำงาน
- ประชาชนทั่วไป

(๒) สอดส่อง เฝ้าระวัง โดยการดำเนินการเฝ้าระวังและสำรวจ (Re X-ray) จัดแนกกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน ด้วยวิธีการต่าง ๆ ตามความเหมาะสม เช่น การทำเวทีประชาคมหมู่บ้าน การตั้งจุดตรง จุดสกัดในพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชน

(๓) แก้ไขผู้เสพ/ผู้ติด ดูแลผู้ผ่านการบำบัด

(๔) จัดการพื้นที่เสี่ยง/ปัจจัยเสี่ยง

๒. การป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การป้องกันยาเสพติดในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะสำเร็จได้ต้องร่วมมือกันจากหลายภาคส่วน ได้แก่ ตำรวจ ฝ่ายปกครอง สำนักงาน ป.ป.ส. หน่วยงานในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และกระทรวงแรงงาน โดยต้องมีกระบวนการ ด้านการสร้างภูมิคุ้มกัน ด้านการค้นหา ด้านการรักษา ด้านการเฝ้าระวัง และด้านการบริหารจัดการ เพื่อให้เกิดการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาที่เป็นระบบครบวงจร ซึ่งในการดำเนินงานแต่ละด้าน อาจมีจุดเน้นที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับช่วงชั้นวัย ช่วงชั้นเรียน และบริบทสถานศึกษา ดังนี้

๒.๑ การสร้างภูมิคุ้มกัน

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสนับสนุนให้ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และสถานศึกษาในสังกัด ส่งเสริมทักษะที่จำเป็นต่าง ๆ เพื่อปลูกฝังหล่อหลอมให้เด็กสามารถดำรงชีวิตได้อย่างปลอดภัยจากยาเสพติด เช่น ทักษะสมอง ทักษะชีวิต ทักษะสังคม โดยผ่านการอบรมเลี้ยงดู การส่งเสริมพัฒนา การเรียนรู้ผ่านการเรียนการสอน ตั้งแต่ปฐมวัย – อุดมศึกษา รวมถึงการสร้างจิตสำนึกที่ดีควบคู่การมีคุณธรรมจริยธรรม ในส่วนของช่วงวัยปฐมวัยและประถมศึกษา ต้องอาศัยกลไกครูเป็นหลักในการถ่ายทอด สร้างการรับรู้ที่มีประสิทธิภาพได้ และในส่วน of ช่วงวัยมัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา ต้องอาศัยกลไกเพื่อนเป็นหลักในการถ่ายทอด สร้างการรับรู้ที่มีประสิทธิภาพได้

๒.๒ การค้นหา

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสนับสนุนให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และสถานศึกษาในสังกัด สำรวจ ค้นหา คัดกรอง โดยใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน การสังเกต ซักถาม และแบ่งกลุ่มเพื่อหามาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดที่เหมาะสม ได้แก่ กลุ่มทั่วไป กลุ่มเสี่ยง กลุ่มใช้ยาเสพติด

๒.๓ การป้องกัน

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสนับสนุนให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และสถานศึกษาในสังกัด ปรับความคิด พฤติกรรม สร้างค่านิยมใหม่ ดูแลช่วยเหลือ ติดตามอย่างใกล้ชิด ระหว่าง ครู ผู้ปกครอง และนักเรียน

๒.๔ การเฝ้าระวัง

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสนับสนุนให้บุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และสถานศึกษาในสังกัด สอดส่อง เฝ้าระวัง เป็นหูเป็นตา ร่วมกันระหว่าง ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน ฝ่ายปกครอง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยมีกิจกรรมที่เข้ามาส่งเสริม เช่น ๑ ตำรวจ ๑ โรงเรียน การจัดระเบียบสังคมรอบสถานศึกษา เป็นต้น

๒.๕ การบริหารจัดการ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสนับสนุนการพัฒนาบุคลากร การขับเคลื่อนกลไกคณะกรรมการ คณะทำงานที่เกี่ยวข้อง การจัดทำแผนงาน งบประมาณ ฯลฯ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา

ทั้งนี้ เพื่อเป็นการสอดส่องเฝ้าระวังนักเรียนร่วมกัน สถานศึกษาต้องขอความร่วมมือไปยังผู้ปกครอง ในการช่วยกันสอดส่อง ดูแล เฝ้าระวัง บุตรหลานอย่างใกล้ชิด โดยอาจสร้างช่องทางการติดต่อสื่อสาร ระหว่างครู และผู้ปกครอง ในช่วงปิดภาคเรียนร่วมด้วย ทั้งนี้ หากพบเบาะแสยาเสพติด ให้แจ้งไปยังหมายเลข โทรศัพท์สายด่วน ๑๓๘๖ (สำนักงาน ป.ป.ส.) และหากต้องการความช่วยเหลือด้านบำบัดรักษายาเสพติด ให้ประสานไปยังหมายเลขโทรศัพท์สายด่วน ๑๑๖๕ (กรมการแพทย์) ตลอด ๒๔ ชั่วโมง

ด้านงบประมาณ

สำหรับการจัดหางบประมาณ ให้ดำเนินงานตามแนวทาง ดังนี้

๑. แนวทางการจัดหางบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๖ เพื่อดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ให้ตั้งงบประมาณในเทศบัญญัติ/ข้อบัญญัติ ตามนโยบายของรัฐบาลและกระทรวงมหาดไทย ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ดังนี้

- (๑) การจัดทำสื่อ และการจัดกิจกรรมรณรงค์ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ สร้างจิตสำนึก ให้แก่ประชาชน
- (๒) การจัดทำกิจกรรมหรือการจัดฝึกอบรมเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
- (๓) การจัดกิจกรรมในการบำบัด รักษาฟื้นฟูสมรรถภาพ ติดตามดูแล ผู้เสพยาเสพติด ผู้ติดยาเสพติด รวมถึงการจัดกิจกรรมส่งเสริมอาชีพให้ผู้ผ่านการบำบัดรักษาฟื้นฟู
- (๔) การจัดหาชุดตรวจหาสารเสพติดและอุปกรณ์ที่นำไปใช้ตรวจกลุ่มเป้าหมายเพื่อบำบัด รักษา ฟื้นฟู หรือติดตามผู้ผ่านการบำบัดรักษาฟื้นฟู

๒. กรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ได้ตั้งงบประมาณไว้ ให้พิจารณาโอนงบประมาณรายจ่ายรายการที่มีความจำเป็นน้อยกว่า มาตั้งจ่ายเป็นรายการใหม่ โดยปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๓ หากไม่สามารถโอนงบประมาณมาตั้งเป็นรายการใหม่ได้ อาจขอยกเว้นต่อปลัดกระทรวงมหาดไทย นำเงินสะสมมาใช้จ่ายได้ ตามข้อ ๔ ประกอบกับข้อ ๘๙ แห่งระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน และการตรวจเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งปลัดกระทรวงมหาดไทยได้มอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดปฏิบัติราชการแทนแล้ว ตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๑๒๖๘/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๖๓

/๓. กรณีองค์กร...

๓. กรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ได้ดำเนินการเอง อาจอุดหนุนงบประมาณด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้หน่วยงานอื่น ได้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรภาคประชาชน องค์กรทางศาสนาหรือองค์กรการกุศลได้ โดยถือปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยเงินอุดหนุนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ประกอบกับหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๐.๖/ว ๕๒๗๐ ลงวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๕

ตัวอย่างโครงการด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

๑. โครงการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ค่ายก่อสร้างลานกีฬา/สนามกีฬา โดยการสนับสนุนงบประมาณจากรัฐบาล

๒. โครงการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน (บูรณาการแก้ไขปัญหายาเสพติด) ด้วยระบบกล้องโทรทัศน์วงจรปิด (CCTV System) โดยการสนับสนุนงบประมาณจากรัฐบาล

๓. โครงการจัดกิจกรรมรณรงค์ป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา เช่น To Be Number One , จัดนิทรรศการป้องกันยาเสพติด , อบรมนักเรียนแกนนำด้านภัยยาเสพติด โดยการสนับสนุนงบประมาณจากรัฐบาล

๔. สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด สนับสนุนงบประมาณการดำเนินการพัฒนาสมองด้วยองค์ความรู้ (Executive Function) เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดในเด็กปฐมวัย ผ่านกลไกครูอนุบาล และครูผู้ดูแล และบันทึกข้อมูลในระบบ NISPA

๕. เสริมสร้างการมีส่วนร่วมของหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดิน รวมถึงการขยายผลกองทุนแม่ของแผ่นดิน เพื่อพัฒนาและยกระดับความเข้มแข็งตามกระบวนการกองทุนแม่ของแผ่นดิน การพัฒนาคุณภาพชีวิตและพัฒนาอาชีพให้แก่ประชาชนเพื่อสร้างความเข้มแข็งและป้องกันปัญหายาเสพติด

๖. พื้นที่ต้นแบบด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

องค์การบริหารส่วนตำบลรางจระเข้ อำเภอสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โครงการตำบลร่มเย็น

๑. จุดเด่นของโครงการ

เป็นนวัตกรรมที่บูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในทุกมิติ ในการร่วมกันดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเชิงรุก และพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ประกอบกับการนำเทคโนโลยีแอปพลิเคชันตาข่ายประตูด้าบรางจระเข้ เข้ามาประยุกต์ใช้ในการแจ้งเหตุ เพื่อเพิ่มความสะดวกและเหมาะสมกับยุคไทยแลนด์ ๔.๐

๒. สภาพปัญหาที่ต้องการแก้ไข

ปัญหายาเสพติด ปัญหาเด็กไม่ได้รับการศึกษาเนื่องจากผู้ปกครองติดยาเสพติด ปัญหาอาชญากรรม และปัญหาสังคมต่าง ๆ อันมีผลมาจากยาเสพติด

๓. วัตถุประสงค์

เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเชิงรุกอย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๔. กลุ่มเป้าหมาย

ประชาชนตำบลรางจระเข้ จำนวน ๒,๗๓๖ คน

๕. งบประมาณ

ค่าใช้จ่ายในการดำเนินโครงการทั้งสิ้น ๔๕,๖๐๐ บาท

๖. บูรณาการการทำงาน

มีหน่วยงานที่ร่วมเป็นเครือข่ายดำเนินการ ๑๙ เครือข่าย เช่น

(๑) สถานีตำรวจ/สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดภาค/อำเภอสนา/ก้านัน ผู้ใหญ่บ้าน (ร่วมกันค้นหาผู้เสพยา/ผู้ติดยาเสพติด เพื่อส่งเข้ารับการรักษา)

/ (๒) โรงพยาบาล...

(๒) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลراجจเรช/สาธารณสุขอำเภอเสนา/โรงพยาบาลเสนา (สนับสนุนเครื่องมือในการตรวจสอบสารเสพติด และเป็นศูนย์บำบัดฟื้นฟูแบบชุมชนบำบัด (CBTx))

(๓) สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดพระนครศรีอยุธยาและสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) (พัฒนาแหล่งที่อยู่อาศัย สนับสนุนงบประมาณในการซ่อมแซมบ้านเรือน)

(๔) มหาวิทยาลัยสวนดุสิต (ให้ความร่วมมือในการจัดทำแอปพลิเคชันตาข่ายประตเพื่อใช้แจ้งเหตุ)

๗. รายละเอียดโครงการ

เป็นการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดแบบบูรณาการเชิงรุกจากหลายภาคส่วนที่เป็นรูปธรรมและยั่งยืน ซึ่งมีการตรวจค้นหาสารเสพติดอย่างน้อย ๑๕ วัน ๑๕ คืน โดยการลงพื้นที่ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ตำรวจ ฝ่ายปกครอง กำนัน และผู้ใหญ่บ้าน ตรวจสอบสารเสพติดทุกคนในหมู่บ้าน เมื่อพบสารเสพติดจะประเมินว่าควรเข้ารับการบำบัดที่ได้ตามความเหมาะสม เช่น

(๑) ผู้เสพที่ก่อความวุ่นวายเป็นปัญหาสังคม ส่งบำบัดค่ายทหาร (กรณีเป็นผู้หญิงส่ง โรงพยาบาลธัญญารักษ์)

(๒) ผู้เสพที่มีงานทำ มีภาระเลี้ยงครอบครัว ส่งให้บำบัดโดยชุมชนบำบัด (CBTx)

เมื่อบำบัดแล้ว องค์กรบริหารส่วนตำบลراجจเรชและหน่วยงานเครือข่ายจะติดตามอย่างต่อเนื่อง โดยการสนับสนุนให้มีงานทำบุตรหลานได้รับการศึกษาและปรับปรุงสภาพที่อยู่อาศัย

๘. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

สามารถป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดได้อย่างเป็นรูปธรรม และปัญหาสังคมและอาชญากรรมลดลง คุณภาพชีวิตของคนในชุมชนดีขึ้น ตลอดจนผู้เสพยาเสพติดได้รับการบำบัดฟื้นฟูแล้วมีงานทำและมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

สื่อประชาสัมพันธ์

เพื่อให้การขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านยาเสพติด ตามกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจหน้าที่ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ ประกอบกับภารกิจในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นไปในทิศทางเดียวกัน จึงได้จัดทำแนวทางด้านการบำบัดรักษายาเสพติด ด้านการป้องกันยาเสพติด ด้านงบประมาณ ตัวอย่างโครงการฯ และสื่อประชาสัมพันธ์ เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือเป็นแนวทางปฏิบัติ ทั้งนี้สามารถดาวน์โหลด QR code แนบท้ายนี้

แบบรายงานผลการดำเนินงาน ศูนย์คัดกรองการใช้ยาเสพติดและศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย

แบบรายงานผลการดำเนินงาน ศูนย์คัดกรองการใช้ยาเสพติดและศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม

QR Code

Link

<https://forms.gle/FsuHnKKrF๒cXjQX๑๖>

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น

โทร ๐-๒๒๔๑-๙๐๐๐ ต่อ ๔๑๓๒

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ localdrugsrehab๒๐๒๒@gmail.com

การดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย

ตัวอย่างโครงการด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

01

โครงการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

ค่าก่อสร้างลานกีฬา/สนามกีฬา โดยการสนับสนุนงบประมาณจากรัฐบาล

02

โครงการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

(บูรณาการแก้ไขปัญหายาอาชญากรรม) ด้วยระบบกล้องโทรทัศน์วงจรปิด

03

โครงการจัดกิจกรรมรณรงค์ป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา

เช่น To Be Number One , จัดนิทรรศการป้องกันยาเสพติด , อบรมนักเรียนแกนนำต้านภัยยาเสพติด
โดยการสนับสนุนงบประมาณจากรัฐบาล

04

สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

สนับสนุนงบประมาณการดำเนินการพัฒนาสมองด้วยองค์ความรู้ (Executive Function) เพื่อสร้างภูมิคุ้มกัน
ยาเสพติดในเด็กปฐมวัย ผ่านกลไกครูอนุบาลและครูผู้ดูแล และบันทึกข้อมูลในระบบ NISPA

05

เสริมสร้างการมีส่วนร่วมของหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดิน

การขยายผลกองทุนแม่ของแผ่นดิน เพื่อพัฒนาและยกระดับความเข้มแข็งตามกระบวนการกองทุนแม่ของแผ่นดิน
การพัฒนาคุณภาพชีวิตและพัฒนาอาชีพให้แก่ประชาชนเพื่อสร้างความเข้มแข็งและป้องกันปัญหายาเสพติด

แนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

ที่มาและความสำคัญ

ด้วยปัญหาการติดยาเสพติดเป็นปัญหาระดับประเทศที่เกิดการแพร่ระบาดในพื้นที่ชุมชน ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีประชากรเป็นจำนวนมาก มีความหลากหลายและซับซ้อน และยากแก่การเข้าถึงเพื่อดำเนินการแก้ไข ปัญหาในพื้นที่ โดยหากปัญหาดังกล่าวไม่ได้รับการแก้ไข ปัญหายาเสพติดอาจเกิดการแพร่ระบาดไปในวงกว้างและกลายเป็นปัญหาระดับประเทศ

ปัญหายาเสพติดไม่เพียงแต่ก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรมในสังคมชุมชนเท่านั้น แต่ยังก่อให้เกิดปัญหาเชิงโครงสร้างทางสังคมที่อาจเกิดขึ้นตามมา เช่น ปัญหาเศรษฐกิจและความยากจนของผู้เสพยาเสพติดที่ไม่ประกอบอาชีพที่สุจริตแต่มีการค้ายาเสพติดเป็นอาชีพหลัก

ปัญหาสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยที่ไม่ได้รับการปรับปรุงซ่อมแซมเนื่องจากความยากจนของผู้อยู่อาศัยที่ติดยาเสพติด และปัญหาการขาดการศึกษาของบุตรในครอบครัวที่บิดาหรือมารดาติดยาเสพติด เป็นต้น

หากไม่แก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างครอบคลุมและเป็นระบบ ปัญหายาเสพติดและปัญหาเชิงโครงสร้างเหล่านี้อาจแพร่กระจายจากสู่ระดับประเทศ

ดังนั้น จึงต้องมีการบูรณาการการทำงานร่วมกันของทุกภาคส่วน โดยให้ อปท. ร่วมกับตำรวจ ฝ่ายปกครอง สำนักงาน ป.ป.ส. กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อร่วมประชุมและจัดทำแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดแบบบูรณาการเชิงรุกในพื้นที่ของ อปท.

อำนาจหน้าที่ของ อปท.

การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นส่วนหนึ่งในการรักษาความสงบเรียบร้อย อันเป็นอำนาจหน้าที่ของ อปท. ตามกฎหมายจัดตั้ง และ พ.ร.บ. กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจฯ พ.ศ. 2542 อาทิ

- การจัดกิจกรรมในการบำบัดรักษาฟื้นฟูสมรรถภาพติดตาม ดูแลผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด
- การส่งเสริมอาชีพให้ผู้ผ่านการบำบัดรักษาดังนั้น อปท. สามารถตั้งงบประมาณดำเนินการเองหรืออุดหนุนให้หน่วยงานอื่นดำเนินการจัดตั้งศูนย์คัดกรองและศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมได้

สำหรับการปราบปรามยาเสพติดไม่ถือว่าเป็นอำนาจหน้าที่ อปท.

ภาพรวมตามประมวลกฎหมายลักษณะ

ประมวลกฎหมายยาเสพติด
ลักษณะ 3 การบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด

ผู้เสพ/ผู้ครอบครองเพื่อเสพ

จพง.ป.ป.ส./ฝ่ายปกครอง หรือ ตร. พบผู้ต้องสงสัย

สมัครใจเข้าบำบัด

สถานพยาบาลยาเสพติด/
คัดกรอง/บำบัด

นส.รับรอง
การผ่านการบำบัด

ไม่มีความผิด ม.113

สธ. จัดตั้งศูนย์คัดกรองตาม
(ม.116)

ศูนย์คัดกรอง

สถานพยาบาลยาเสพติด

สำเร็จ
นส.รับรองผ่าน
การบำบัด

ไม่สำเร็จ
ไม่ให้ความ
ร่วมมือ

ศูนย์คัดกรองระดับท้องถิ่น

ประกาศคณะกรรมการบำบัด
และฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด
เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข
ในการจัดตั้งและรับรองคุณภาพ
ศูนย์คัดกรอง พ.ศ. 2565
ข้อ 4. ให้มีศูนย์คัดกรองในพื้นที่
ระดับตำบลทุกจังหวัด และระดับเขต
ใน กทม.

พนักงานสอบสวน

พนักงานอัยการ

ศาลแขวง

สถานพยาบาล
ยาเสพติด

จำคุก

ศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม
จังหวัด
ศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมระดับ
ท้องถิ่น

มท. และ กทม. จัดตั้งศูนย์ฟื้นฟู
สภาพทางสังคมตาม (ม.118)

กฎกระทรวง มท. กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ
และเงื่อนไขในการฟื้นฟูสภาพทางสังคม
ข้อ 3 (ค) สธ. กำหนดแนวทางให้แก่ อปท.
ทุกระดับ

ความเป็นมา

ประมวลกฎหมายยาเสพติด มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 9 ธ.ค. 64

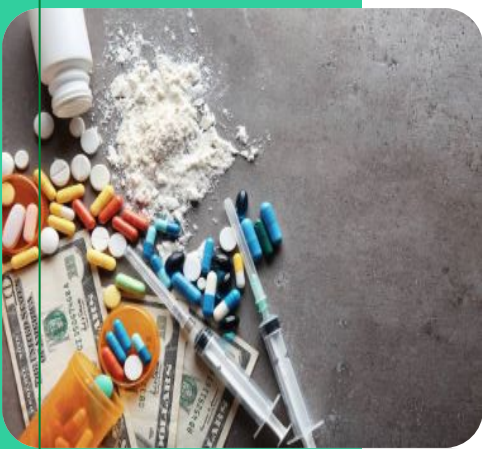
มาตรา 116 กำหนดให้มีศูนย์คัดกรองการใช้ยาเสพติด ในพื้นที่ระดับตำบล
ทุกจังหวัด

มาตรา 118 กำหนดให้ มท. และ กทม. จัดตั้งศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม
แก่ผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการบำบัดรักษา ให้ครอบคลุมพื้นที่
ระดับจังหวัด อำเภอ ตำบล (อปท.) และระดับหมู่บ้าน

สร. ได้ออกอนุบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับศูนย์คัดกรองและศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมจำนวน 4 ฉบับ ดังนี้

1. (ร่าง) ประกาศ สร. เรื่อง กำหนดสถานที่ที่เป็นศูนย์คัดกรอง พ.ศ. 2565
2. ประกาศคณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข
ในการจัดตั้งและรับรองคุณภาพศูนย์คัดกรอง พ.ศ. 2565
3. (ร่าง) กฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการฟื้นฟูสภาพทางสังคม พ.ศ.
4. ประกาศคณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข
การจัดตั้งและรับรองคุณภาพศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม พ.ศ. 2565

อนุบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับ สถ. (ศูนย์คัดกรอง)

ประกาศคณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด เรื่อง หลักเกณฑ์
วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดตั้งและรับรองคุณภาพศูนย์คัดกรอง พ.ศ. 2565

ข้อ 4

ให้มีศูนย์คัดกรองในพื้นที่ระดับตำบลทุกจังหวัด อาทิ รพ.สต. หรือสถานที่
อื่นที่ อปท. กำหนด

ข้อ 8

เจ้าหน้าที่ศูนย์คัดกรองประกอบด้วย

(1) หัวหน้าศูนย์คัดกรอง อาทิ ผอ.รพ.สต. หรือ ปลัด อปท. หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

(2) เจ้าหน้าที่สาธารณสุข

(3) กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ประธานชุมชนหรือผู้แทน อาสาสมัครสาธารณสุข
หรืออาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน

หัวหน้าศูนย์คัดกรองอาจกำหนดให้มีเจ้าหน้าที่ร่วมปฏิบัติงานประจำศูนย์คัดกรองได้
ตามที่เหมาะสม

อนุบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับ สถ. (ศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม)

ประกาศคณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจัดตั้งและรับรองคุณภาพศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม พ.ศ. 2565

ข้อ 4

ให้มีศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมระดับต่าง ๆ เพื่อเป็นส่วนปฏิบัติการให้การสนับสนุนช่วยเหลือและสงเคราะห์แก่ผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการบำบัด ดังนี้

- (1) ศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมในจังหวัด
- (2) ศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมใน กทม.
- (3) ศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมอื่นที่ มท. และ กทม. จัดตั้ง

ข้อ 8

ให้ใช้พื้นที่ของหน่วยงานสังกัด มท. และ กทม. หรือพื้นที่อื่นที่เหมาะสมเป็นที่ตั้งศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมตาม ข้อ 4 (1) และ (2) ให้ครอบคลุมพื้นที่ระดับเขต จังหวัด อำเภอ ตำบลและระดับหมู่บ้าน

อนุบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับ สถ. (ศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม)

(ร่าง) กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการฟื้นฟูสภาพทางสังคม พ.ศ.

ข้อ 3

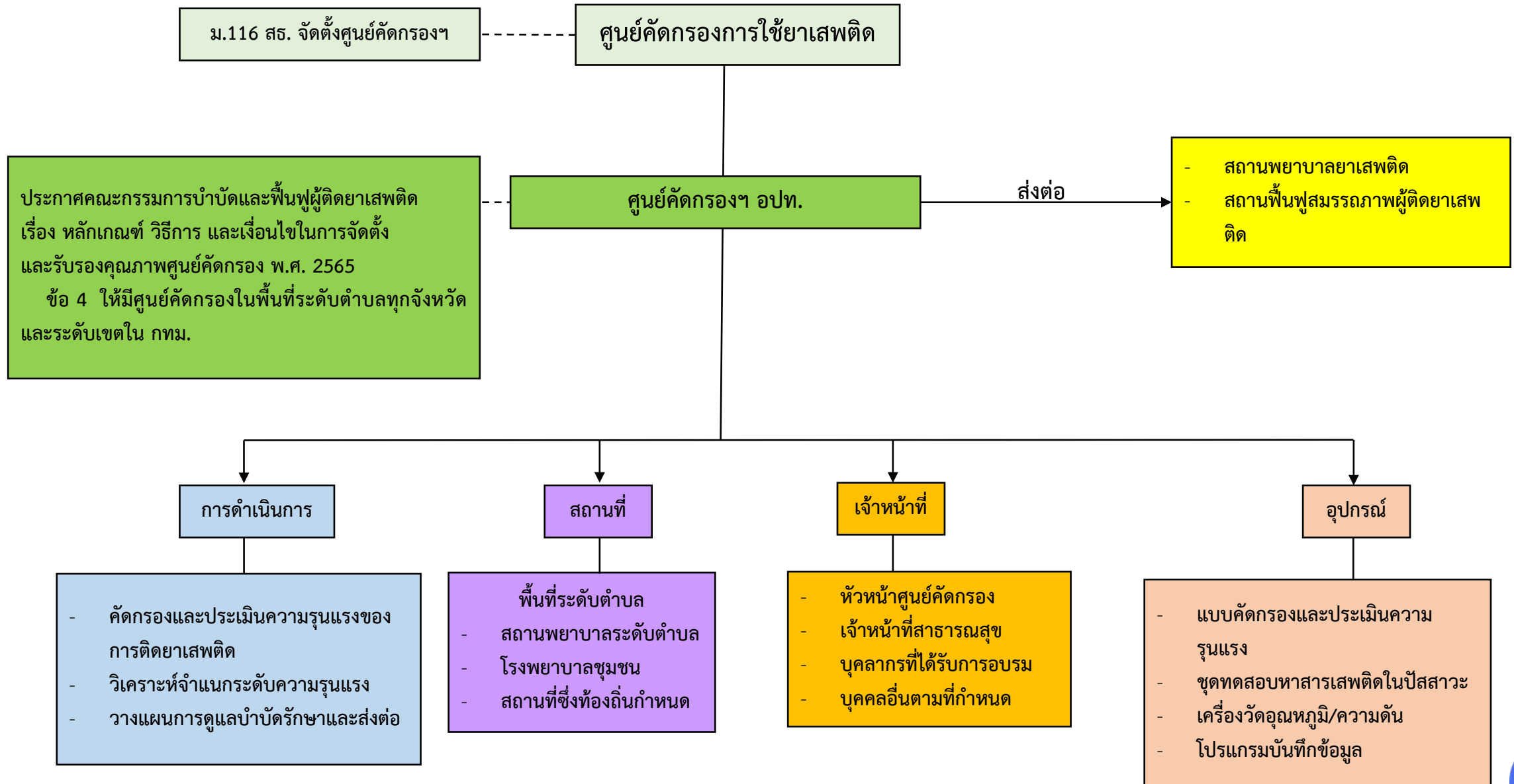
ในการฟื้นฟูสภาพทางสังคมให้ส่วนราชการสนับสนุนและช่วยเหลือการดำเนินงานของศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม ดังนี้

(1) ให้ มท. ให้การสนับสนุนช่วยเหลือและสงเคราะห์แก่ผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการบำบัดรักษาในบทบาทหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทยโดยมีส่วนราชการในสังกัดที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

(ค) สถ. วางแนวดำเนินงานแก่ อปท. ทุกระดับ ให้การสนับสนุนช่วยเหลือ สงเคราะห์ต่าง ๆ แก่ผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการบำบัดรักษาและสนับสนุนการจัดตั้งศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมในระดับท้องถิ่น

แนวทางการดำเนินงานศูนย์คัดกรองกรณี อปท.

วัตถุประสงค์

ในการจัดตั้งศูนย์คัดกรอง คือ

เพื่อคัดกรองและประเมินความรุนแรงของการติดยาเสพติด ภาวะความเสี่ยงทางสุขภาพกาย สุขภาพจิต รวมถึงปัญหาด้านสังคมที่เกี่ยวข้องกับการติดยาเสพติด และวิเคราะห์จำแนกระดับความรุนแรง และวางแผนการดูแลบำบัดรักษาหรือการส่งต่อที่เหมาะสม รวดเร็ว และปลอดภัย

แนวทางการดำเนินงานศูนย์คัดกรองกรณี อปท.

สถานที่

พื้นที่ระดับตำบลทุกจังหวัด
โดยอาจเป็นสถานพยาบาล
ระดับตำบล โรงพยาบาล
ชุมชน **สถานที่อื่นที่องค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด
เช่น**

- ที่ทำการของ อปท.
- อาคารอเนกประสงค์ของ
อปท.

1

สถานที่จัดแยกเป็น
สัดส่วน อากาศถ่ายเท
ปลอดภัย ไม่มีผู้คน
พลุกพล่าน และมีสถานที่
จัดเก็บปัสสาวะและ
ตรวจหาสารยาเสพติด

2

ต้องได้รับการขึ้นทะเบียนที่
สำนักงานเลขานุการ
คณะกรรมการบำบัดรักษา
และฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด
กระทรวงสาธารณสุขให้
เป็นศูนย์คัดกรองระดับ
ตำบล

3

ให้ ศูนย์ คัด กรอง ที่
ดำเนินงานครบสามปี
ให้ยื่นขอรับรองคุณภาพ
ต่อ กรม ก าร แพ ทย
กระทรวงสาธารณสุข
และ ให้ ข อ ร ับ ร อง
คุณภาพทุกสามปี

4

เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในศูนย์คัดกรอง

- 1 ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล หรือปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายปฏิบัติหน้าที่ **หัวหน้าศูนย์คัดกรอง**
- 2 เจ้าหน้าที่สาธารณสุข
- 3 บุคลากรที่ได้รับการอบรม ชี้แจง และวิธีการวิเคราะห์ประเมินผลตามหลักสูตร ที่คณะกรรมการฯ กำหนด เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ประธานชุมชน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ตำรวจ
- 4 หัวหน้าศูนย์คัดกรองอาจกำหนดให้มีเจ้าหน้าที่ร่วมปฏิบัติงานประจำศูนย์คัดกรองได้ตามที่เห็นควร เช่น บุคลากร อปท.

อุปกรณ์ในศูนย์คัดกรอง

อุปกรณ์/เครื่องมือที่จำเป็นในการคัดกรอง
และประเมินความรุนแรงของการติดเชื้อ
เสพติด อาทิ

1

แบบคัดกรองและประเมินความรุนแรงของผู้ใช้สารเสพติด/
แบบส่งต่อผู้ใช้สารเสพติด/สมุดทะเบียนผู้รับบริการ

2

ชุดทดสอบหาสารเสพติดในปัสสาวะ

3

เครื่องวัดอุณหภูมิ เครื่องวัดความดัน

4

โปรแกรมบันทึกข้อมูล

การส่งต่อผู้ผ่านการคัดกรอง

เมื่อเจ้าหน้าที่ดำเนินการคัดกรองแล้ว พิจารณาว่าผู้ติดยาเสพติดมีความจำเป็นต้องส่งต่อไปรับการบำบัดรักษา ณ

สถานพยาบาลเสพติด

สถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด

ให้ติดต่อประสานงานกับหน่วยงานรับส่งต่อ เช่น เจ้าหน้าที่ตำรวจในท้องที่ระดับหมู่บ้าน/ชุมชน หรือภาคีเครือข่าย พร้อมจัดทำแบบส่งตัวผู้ติดยาเสพติดเข้ารับการบำบัดรักษา

แนวทางการดำเนินงานศูนย์คัดกรองกรณี อปท.

ตัวอย่างแบบคัดกรองฯ

เป็นแบบมาตรฐานที่ออกโดย สร.
ซึ่งศูนย์คัดกรองทุกแห่ง
ต้องกรอกข้อมูล เพื่อประเมิน
ผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด และใช้เป็น
ข้อมูลสำหรับส่งต่อเข้าสู่
การบำบัดรักษา และฟื้นฟูสภาพ
ทางสังคมต่อไป

แบบรายงานการคัดกรองการใช้สารเสพติด

แบบคัดกรองหมายเลข...../พ.ศ.....

ศูนย์คัดกรอง.....ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....	
วัน/เดือน/ปี ที่คัดกรอง/...../.....	
ส่วนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป	
๑	ชื่อ-สกุล เลขบัตรประชาชน.....
๒	อายุปี.....เดือน.....วันวัน/เดือน/ปี เกิด...../...../.....
๓	เพศ ☐ ๑ ชาย ☐ ๒ หญิง ☐ ๓ อื่นๆ (เพศภาวะ)ระบุ.....
๔	สัญชาติ (ถ้าเป็นชาวเขาระบุเผ่า) ☐ ๑ ไทย ☐ ๒ ชนเผ่า (ระบุ)..... ☐ ๓ อื่นๆ (ระบุ).....
๕	ศาสนา ☐ ๑ พุทธ ☐ ๒ คริสต์ ☐ ๓ อิสลาม ☐ ๔ อื่นๆ
๖	ที่อยู่ปัจจุบันที่สามารถติดต่อได้ เลขที่.....ซอย/ถนน.....หมู่บ้าน/ชุมชน.....ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....หมายเลขโทรศัพท์..... บุคคลอ้างอิง (บิดา/มารดา/ผู้ปกครอง/ญาติ).....มีความเกี่ยวข้อง.....ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้.....หมายเลขโทรศัพท์.....
๗	สถานภาพสมรส ☐ ๑ โสด ☐ ๒ คู่ ☐ ๓ แยกกันอยู่ ☐ ๔ หย่า ☐ ๕ หม้าย ☐ ๖ อื่นๆ.....
๘	๘.๑ การศึกษาสูงสุด ☐ ๑ ไม่ได้เรียน ☐ ๒ กำลังศึกษาระดับ..... ๘.๒ สำเร็จการศึกษาสูงสุด ☐ ๑ ประถมศึกษา ☐ ๒ มัธยมศึกษาตอนต้น ☐ ๓ มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. ☐ ๔ อนุปริญญา/ประกาศนียบัตร ☐ ๕ ปริญญาตรี ☐ ๖ สูงกว่าปริญญาตรีขึ้นไป
๙	ตรวจปัสสาวะวันที่.....หน่วยงานที่ตรวจ.....

แนวทางการดำเนินงานศูนย์คัดกรองกรณี อปท.

ตัวอย่างแบบคัดกรองฯ

เป็นแบบมาตรฐานที่ออกโดย สร.
ซึ่งศูนย์คัดกรองทุกแห่ง
ต้องกรอกข้อมูล เพื่อประเมิน
ผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด และใช้เป็น
ข้อมูลสำหรับส่งต่อเข้าสู่
การบำบัดรักษา และฟื้นฟูสภาพ
ทางสังคมต่อไป

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ		
๑	อาชีพหลักในปัจจุบัน	☐ ๑ แม่บ้าน ☐ ๒ นักเรียนนักศึกษา ☐ ๓ รับจ้างทั่วไป ☐ ๔ ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย ☐ ๕ เกษตรกร ☐ ๖ พนักงานบริษัท ☐ ๗ ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ ☐ ๘ วางงาน ☐ ๙ อื่นๆ ระบุ.....
๒	อาชีพเสริม	ระบุ.....
๓	รายได้ของตนเองโดยเฉลี่ย/เดือน.....บาท	รายได้ของครอบครัวโดยเฉลี่ย/เดือน.....บาท
๔	หนี้สิน ☐ ๑ ไม่มี ☐ ๒ มี จำนวน.....บาท	แหล่งหนี้สิน ☐ ๑ ในระบบ ☐ ๒ นอก ระบบ
ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านครอบครัว สังคม		
๑	ปัจจุบันอาศัยอยู่ในครอบครัว ☐ ๑ บ้านตนเอง ☐ ๒ บ้านพ่อแม่ ☐ ๓ บ้านคู่ครอง ☐ ๔ อื่นๆ ระบุ.....	
๒	จำนวนบุคคลที่อาศัยอยู่ในครอบครัวปัจจุบัน (ระบุ).....คน	
๓	ระบุบุคคลในครอบครัว ที่อาศัยอยู่ด้วยในปัจจุบัน (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)	
	๓.๑ ☐ ปัจจุบันอาศัยอยู่ในครอบครัวตนเอง/พ่อแม่ ผู้อาศัยอยู่ด้วย ได้แก่ ☐ ๑. บิดา ☐ ๒. มารดา ☐ ๓. คู่สมรส ☐ ๔. บุตร จำนวน.....คน ☐ ๕. ปู่/ตา ☐ ๖. ย่า/ยาย ☐ ๗. ญาติ.....คน ☐ ๘ อื่นๆ ระบุ.....	
	๓.๒ ☐ ปัจจุบันอาศัยอยู่ในครอบครัวของคู่ครอง ผู้อาศัยในครอบครัวของคู่ครอง ได้แก่ ☐ ๑. บิดา ☐ ๒. มารดา ☐ ๓. คู่สมรส ☐ ๔. บุตร จำนวน.....คน ☐ ๕. ปู่/ตา ☐ ๖. ย่า/ยาย ☐ ๗. ญาติ.....คน ☐ ๘ อื่นๆ ระบุ.....	
๔	สัมพันธภาพในครอบครัว ☐ ๑. อยู่ด้วยกันราบรื่น ☐ ๒. อยู่ด้วยกันไม่ราบรื่น ☐ ๓ อื่นๆ ระบุ.....	
๕	ลักษณะที่ตั้งของบ้านเรือนตั้งอยู่ใน ☐ ๑ ชนบท ☐ ๒ กึ่งเมือง ☐ ๓ ชุมชนเมือง ☐ ๔ ชุมชนแออัด ☐ ๕ อื่นๆ ระบุ.....	
๖	ปัญหาในชุมชน (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)	
	☐ ๑ ยาเสพติด ☐ ๒ เด็ก-เยาวชน ☐ ๓ อาชญากรรม ☐ ๔ ความยากจน ☐ ๕ ขัดแย้งขาดความสามัคคี ☐ ๖ อื่นๆ ระบุ.....	

แนวทางการดำเนินงานศูนย์คัดกรองกรณี อปท.

ตัวอย่างแบบคัดกรองฯ

เป็นแบบมาตรฐานที่ออกโดย สร.
ซึ่งศูนย์คัดกรองทุกแห่งต้องกรอก
ข้อมูล เพื่อประเมินผู้เสพ/ผู้ติด
ยาเสพติด และใช้เป็นข้อมูล
สำหรับส่งต่อเข้าสู่การ
บำบัดรักษา และฟื้นฟูสภาพทาง
สังคมต่อไป

ส่วนที่ ๔ ด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิต และสิทธิการรักษาพยาบาล				
๑	โรคประจำตัว ☐ ๑. ไม่มี ☐ ๒. มี ระบุ.....			
๒	การเจ็บป่วยปัจจุบัน ☐ ๑. ไม่มี ☐ ๒. มี ระบุ.....			
๓	การประเมินสภาพทางจิต ในช่วง ๓ เดือนที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน			
	๓.๑	ประเมินความเสี่ยงในการทำร้ายตนเอง (หากมีตั้งแต่ ๑ ข้อขึ้นไปถือว่า "มีความเสี่ยง")		
		☐ รู้สึกไม่สบายใจ เหน็ด เสร้า ทุกข์ใจ หรือ เบื่อหน่าย ไม่อยากพูด ไม่อยากทำอะไร ทำอะไรก็ไม่สนุกหรือไม่	☐ ไม่มี	☐ มี
		☐ ขณะนี้มีความคิดอยากฆ่าตัวตาย หรือหาวิธีฆ่าตัวตายหรือไม่	☐ ไม่มี	☐ มี
				สรุป ☐ ไม่มีความเสี่ยง ☐ มีความเสี่ยง
	๓.๒	ประเมินความเสี่ยงการทำร้ายผู้อื่น (หากมีตั้งแต่ ๑ ข้อขึ้นไปถือว่า "มีความเสี่ยง")		
		☐ ทำลายข้าวของจนแตกหัก หรือก้าวร้าว วุ่นวาย ทำร้ายผู้อื่น	☐ ไม่มี	☐ มี
		☐ หวาดระแวงโดยไม่มีเหตุผล	☐ ไม่มี	☐ มี
		☐ หูแว่ว พูดคนเดียวเหมือนได้ตอบกับคนอื่น หรือเห็นภาพหลอนที่คนอื่นไม่เห็น	☐ ไม่มี	☐ มี
				สรุป ☐ ไม่มีความเสี่ยง ☐ มีความเสี่ยง
๔	สิทธิการรักษาพยาบาล ☐ ๑.สวัสดิการข้าราชการ ☐ ๒.ประกันสังคม ☐ ๓.หลักประกันสุขภาพ ๓๐ บาท ☐ จ่ายเอง ☐ อื่นๆ ระบุ.....			

แนวทางการดำเนินงานศูนย์คัดกรองกรณี อปท.

ตัวอย่างแบบคัดกรองฯ

เป็นแบบมาตรฐานที่ออกโดย สร.
ซึ่งศูนย์คัดกรองทุกแห่งต้องกรอก
ข้อมูล เพื่อประเมินผู้เสพ/ผู้ติด
ยาเสพติด และใช้เป็นข้อมูล
สำหรับส่งต่อเข้าสู่การ
บำบัดรักษา และฟื้นฟูสภาพทาง
สังคมต่อไป

ตอนที่ ๕ ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ยาเสพติด						
๑	ยาเสพติดหลักที่ใช้ในช่วง ๓ เดือนที่ผ่านมา (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ) ☐ ๑. ยาบ้า ☐ ๒. ยาไอซ์ ☐ ๓. ยาอี ☐ ๔. กัญชา ☐ ๕. สารระเหย ☐ ๖. เฮโรอีน ☐ ๗. ผีน ☐ ๘. อื่นๆระบุ.....					
๒	ยาและสารเสพติดหลักที่ใช้และคัดกรองครั้งนี้ คือ.....	ไม่ เคย	เพียง ๑-๒ ครั้ง	เดือนละ ๑-๓ ครั้ง	สัปดาห์ละ ๑-๔ ครั้ง	เกือบทุกวัน (สัปดาห์ละ ๕-๗ วัน)
	๒.๑ คุณใช้.....บ่อยเพียงใด	๐	๒	๓	๔	๖
	๒.๒ คุณมีความต้องการ หรือมีความรู้สึกอยากใช้.....จนทน ไม่ได้บ่อยเพียงใด	๐	๓	๔	๕	๖
	๒.๓ การใช้.....ทำให้คุณเกิดปัญหาสุขภาพ ครอบครัว สังคม กฎหมาย หรือการเงินบ่อยเพียงใด	๐	๔	๕	๖	๗
	๒.๔ การใช้.....ทำให้คุณไม่สามารถรับผิดชอบหรือทำ กิจกรรมที่คุณเคยทำตามปกติได้บ่อยเพียงใด	๐	๕	๖	๗	๘
	ในช่วงเวลาที่ผ่านมา		ไม่ เคย	เคยแต่ก่อน ๓ เดือน ที่ผ่านมา		เคยในช่วง ๓ เดือนที่ผ่านมา
	๒.๕ญาติ เพื่อน หรือคนที่รู้จักเคยกล่าวตักเตือน วิพากษ์วิจารณ์ จับผิด หรือแสดงท่าทีสงสัยว่าคุณเกี่ยวข้องกับการใช้.....หรือไม่		๐	๓		๖
	๒.๖ คุณเคยลด หรือใช้.....แต่ไม่ประสบผลสำเร็จหรือไม่		๐	๓		๖
	รวมคะแนน					
แปลผล ☐ ๑) ๒-๓ คะแนน อนุমানว่าเป็นผู้ใช้ ☐ ๒) ๔-๖ คะแนน อนุমানว่าเป็นผู้เสพ ☐ ๓) ๖๗+ คะแนน อนุমানว่าเป็นผู้ติด						
	๒.๗ คุณเคยใช้สาร เสพติดชนิดนี้ หรือไม่	☐ ๑ ไม่เคย ☐ ๒ เคย ถ้าเคย, ภายใน ๓ เดือนที่ผ่านมา คุณใช้บ่อยเพียงใด ☐ ๑ ครั้งต่อสัปดาห์ หรือน้อยกว่า ๓ วันติดต่อกัน ☐ ๒ มากกว่า ๑ ครั้งต่อสัปดาห์ หรือมากกว่า ๓ วัน ติดต่อกัน				

แนวทางการดำเนินงานศูนย์คัดกรองกรณี อปท.

ตัวอย่างแบบคัดกรองฯ

เป็นแบบมาตรฐานที่ออกโดย สร. ซึ่งศูนย์คัดกรองทุกแห่งต้องกรอกข้อมูล เพื่อประเมินผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด และใช้เป็นข้อมูลสำหรับส่งต่อเข้าสู่การบำบัดรักษา และฟื้นฟูสภาพทางสังคมต่อไป

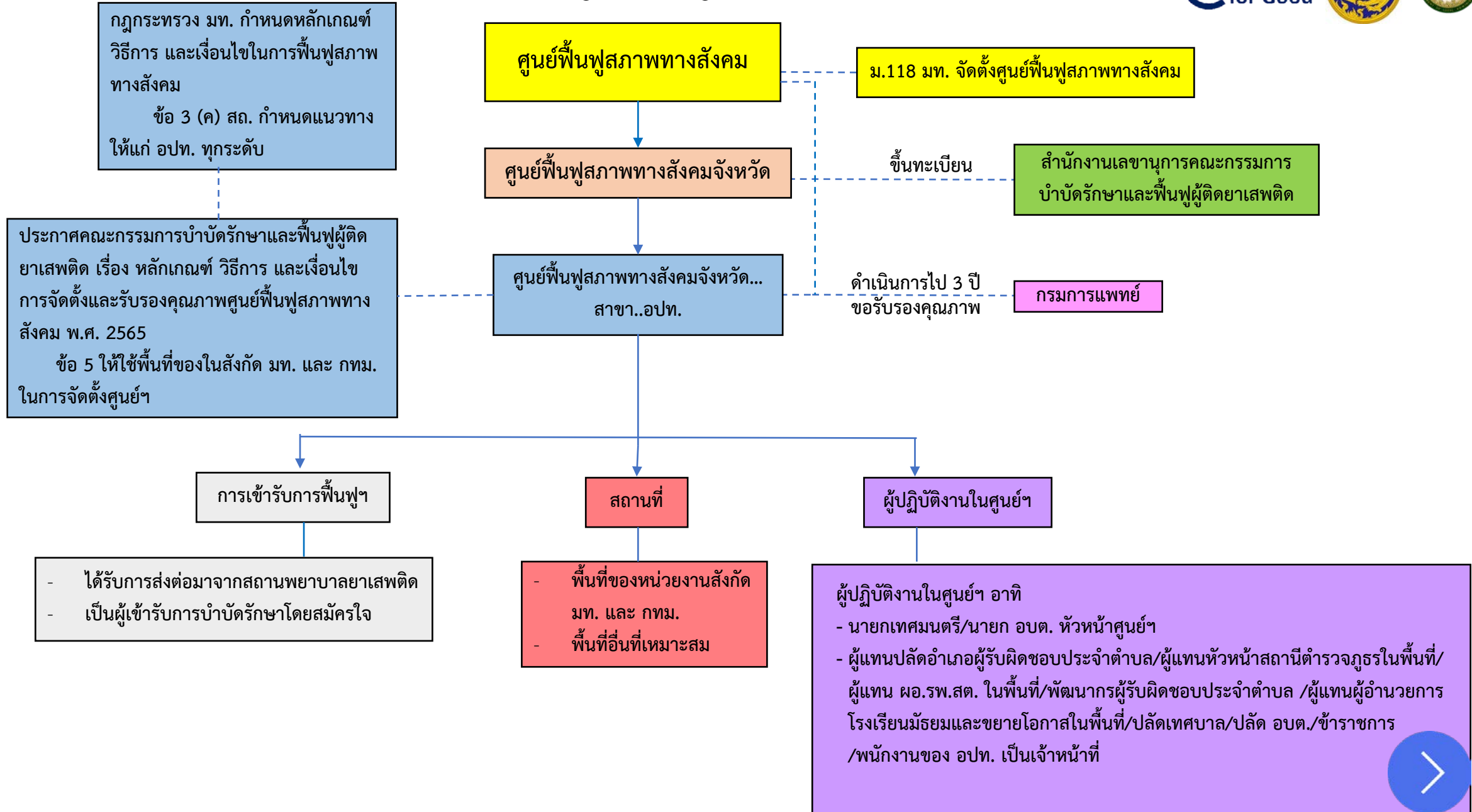
สรุปการประเมิน	ยาเสพติด	ระดับคะแนนสภาพจิต	สถานที่ส่งต่อ
	☐ ผู้ใช้ (๒-๓ คะแนน) หรือ ☐ ผู้เสพ (๔-๖ คะแนน)	☐ ไม่มีความเสี่ยง ☐ มีความเสี่ยง	☐ สถานพยาบาลยาเสพติด..... ☐ สถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด..... ☐ อื่นๆ(ระบุ).....
	☐ ผู้ติด (๖๗ คะแนนขึ้นไป)	☐ ไม่มีความเสี่ยง หรือ ☐ มีความเสี่ยง	☐ ส่งสถานพยาบาลยาเสพติด..... ☐ สถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด..... ☐ อื่นๆ(ระบุ).....
เคยใช้ยาเสพติดแบบฉีด ภายใน ๓ เดือนที่ผ่านมา และมี หรือ ไม่มีความด้านสภาพจิต			ส่งสถานพยาบาล.....

ลงชื่อผู้ถูกคัดกรอง.....	ลงชื่อผู้ปกครอง(กรณีอายุต่ำกว่า๑๘ ปี).....
ลงชื่อเจ้าหน้าที่นำส่ง(ตัวบรรจง).....	ตำแหน่ง.....
ลงชื่อเจ้าหน้าที่ ที่ส่งต่อ	ตำแหน่ง.....
ลงชื่อเจ้าหน้าที่ผู้คัดกรอง/บันทึก.....	ตำแหน่ง.....

หมายเหตุ หลังการคัดกรอง หากผู้รับการคัดกรองไม่มีปัญหาด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิต หรือ การใช้ยาเสพติดที่รุนแรง หรือจำเป็นต้องเข้ารับการรักษาเร่งด่วน หัวหน้าศูนย์คัดกรอง อาจใช้วิธีการนัดหมายให้ผู้นั้นไปสถานพยาบาลยาเสพติด หรือ สถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดในวันเวลาราชการ หรือ ตามความพร้อม หรืออาจพิจารณาให้การดูแลช่วยเหลือบำบัดฟื้นฟูโดยชุมชนเป็นฐาน หรือ CBTx ก็ได้ ทั้งนี้ ในกระบวนการคัดกรอง การส่งต่อ ควรให้ครอบครัว และชุมชน รวมทั้งตัวผู้รับการคัดกรอง มีส่วนร่วมในการให้ข้อมูล และการตัดสินใจพิจารณาแนวทางการบำบัดฟื้นฟู

แนวทางการดำเนินงานศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม อปท.

วัตถุประสงค์

ในการจัดตั้งศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม คือ

เพื่อสงเคราะห์สนับสนุนให้ผู้ติดยาเสพติด
หรือผู้ผ่านการบำบัดรักษาได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิต
ทางด้านที่อยู่อาศัย การศึกษา อาชีพ ตลอดจน
การติดตามดูแลช่วยเหลือจนสามารถกลับมาดำรงชีวิต
ในสังคมได้อย่างปกติ

แนวทางการดำเนินงานศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม อปท.

ระดับศูนย์ฟื้นฟูฯ

ต้องจัดให้มีศูนย์ฟื้นฟูระดับต่าง ๆ
เพื่อเป็นส่วนปฏิบัติการให้การสนับสนุน
ช่วยเหลือแก่ผู้ผ่านการบำบัดรักษา
ประกอบด้วย

1

ศูนย์ฟื้นฟูสภาพสังคมในจังหวัด

2

ศูนย์ฟื้นฟูสภาพสังคมในกรุงเทพมหานคร

3

ศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมอื่นที่ มท. และ กทม. กำหนด

ให้**ขึ้นทะเบียน**เพื่อการกำกับตรวจสอบคุณภาพดำเนินงาน โดยขอ**ขึ้นทะเบียน**ที่**สำนักงานเลขานุการคณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด**

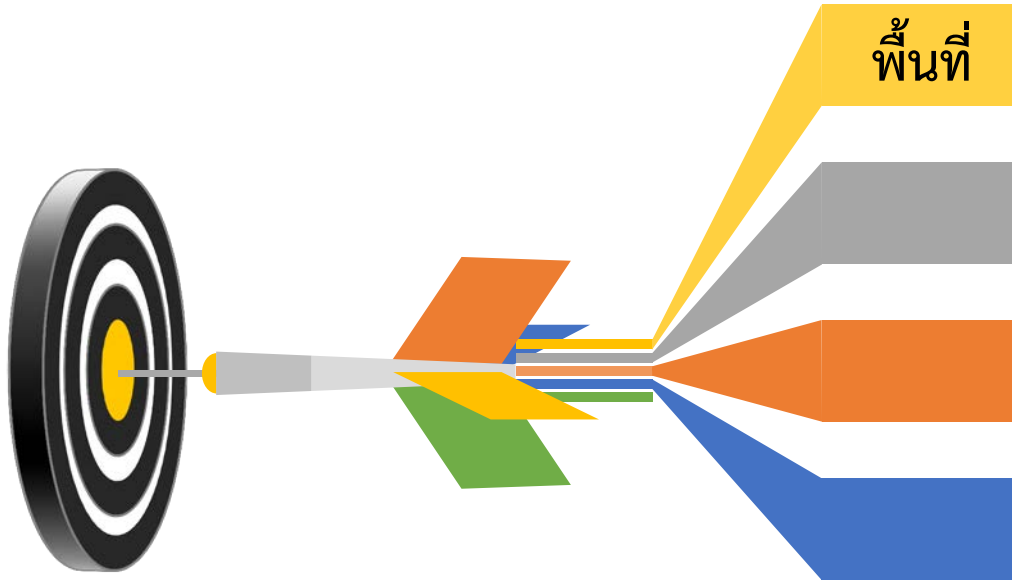
เมื่อดำเนินงานครบสามปี ให้ยื่นขอรับรองคุณภาพต่อกรมการแพทย์
กระทรวงสาธารณสุข และให้ขอรับรองคุณภาพทุกสามปี

แนวทางการดำเนินงานศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม อปท.

พื้นที่จัดตั้งศูนย์ฯ

พื้นที่

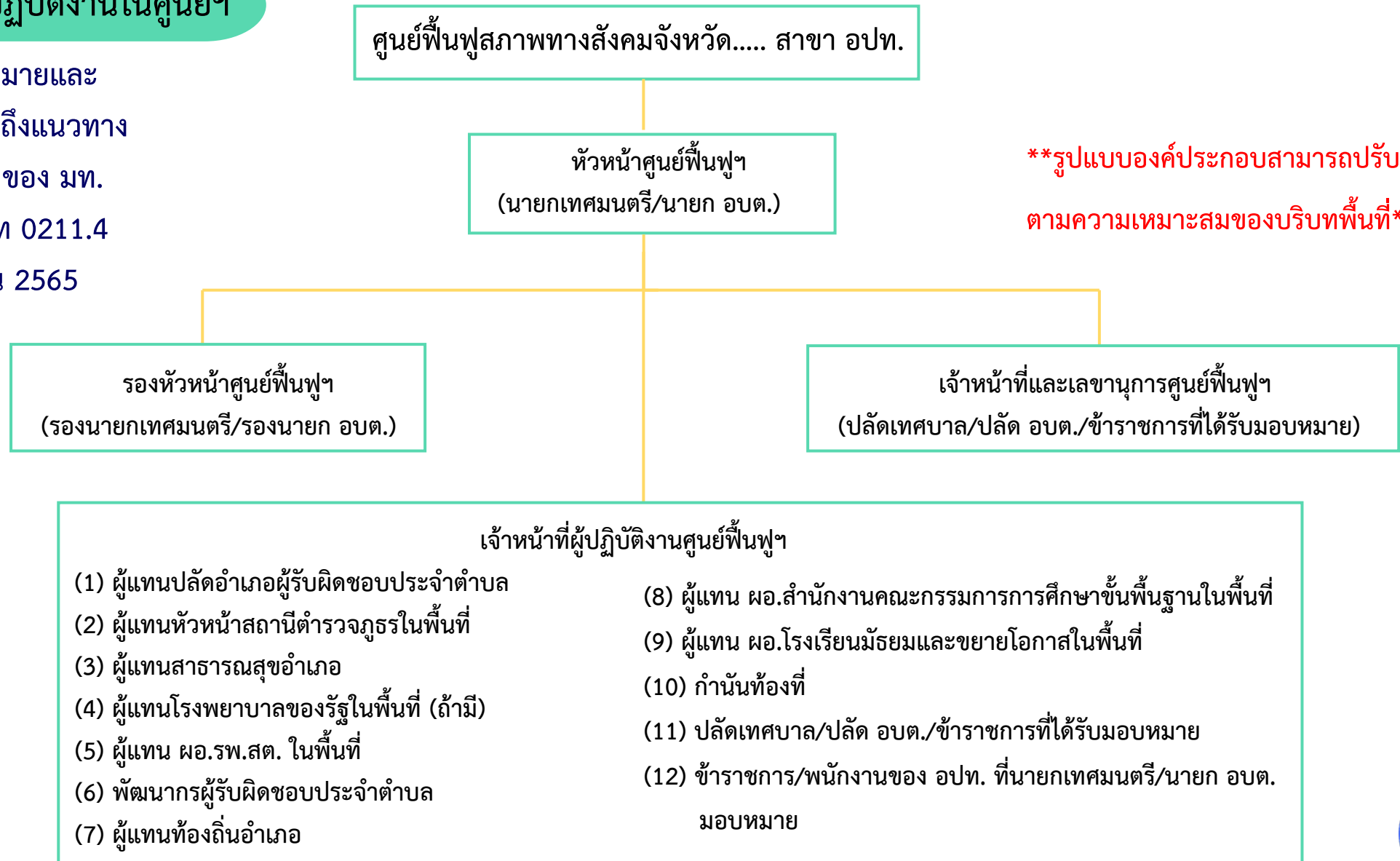
ให้ใช้พื้นที่ของหน่วยงานสังกัด มท. และ กทม. หรือพื้นที่อื่นที่เหมาะสมเป็นที่ตั้งศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมให้ครอบคลุมพื้นที่ระดับเขต จังหวัด อำเภอ ตำบล(อปท.) และระดับหมู่บ้าน

แนวทางการดำเนินงานศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม อปท.

องค์ประกอบเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในศูนย์ฯ

สอดคล้องกับประมวลกฎหมายและ
อนุบัญญัติที่เกี่ยวข้อง รวมถึงแนวทาง
ศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม ของ มท.
ตามหนังสือด่วนที่สุด ที่ มท 0211.4
/ว 7048 ลว. 22 กันยายน 2565

****รูปแบบองค์ประกอบสามารถปรับเปลี่ยนได้
ตามความเหมาะสมของบริบทพื้นที่****

แนวทางการดำเนินงานศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม อปท.

อำนาจและหน้าที่ของศูนย์ฯ

- 1 ให้คำแนะนำ ปรีกษา และช่วยเหลือผู้ติดยาหรือผู้ผ่านการบำบัด
- 2 ให้ความช่วยเหลือด้านสวัสดิการสังคม รวมทั้งสนับสนุนให้มีที่อยู่อาศัย เป็นการชั่วคราว
- 3 ช่วยเหลือด้านอาชีพ การศึกษา เงินทุนสงเคราะห์ และให้การสงเคราะห์อื่น ๆ ต่อการดำรงชีพ
- 4 ส่งเสริมและสนับสนุนให้นายจ้างหรือสถานประกอบการรับผู้ติดยาเสพติด เข้าทำงาน
- 5 ส่งเสริมให้ครอบครัวและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบำบัดรักษา และติดตาม ดูแล และช่วยเหลือผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการบำบัด

การดำเนินการดังกล่าวสามารถบูรณาการร่วมกับหน่วยงานในพื้นที่ได้ อาทิ กระทรวงแรงงาน กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ให้สอดคล้องกับสถานที่ตั้งและศักยภาพ ในการเข้าถึงและความสะดวกในการรับบริการของผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการบำบัดรักษา

แนวทางการดำเนินงานศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม อปท.

ตัวอย่างแบบคำขอจัดตั้งศูนย์ฯ

เป็นแบบมาตรฐานที่ออกโดย มท.
ซึ่งศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมทุกแห่ง
ต้องกรอกข้อมูล เพื่อขึ้นทะเบียน
ขอจัดตั้งเป็นศูนย์ฯ

คำขอจัดตั้งศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม

เขียนที่

วันที่ เดือน พ.ศ.

๑. ข้าพเจ้า
(ชื่อผู้ยื่นคำขอซึ่งเป็นผู้อำนวยความสะดวกหรือหัวหน้าศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมหรือนิติบุคคล)
ที่อยู่บ้านเลขที่ หมู่ที่ ตรอก/ซอย ถนน
ตำบล/แขวง อำเภอ/เขต จังหวัด
รหัสไปรษณีย์ โทรศัพท์ โทรสาร
มือถือ อีเมล
๒. ชื่อศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมที่ขอจัดตั้ง
๒.๑ ศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมจังหวัด
๒.๒ ศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมจังหวัด สาขา
๒.๓ ศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม
(กรณีขอจัดตั้งศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมอื่น)
ตั้งอยู่ที่ เลขที่ หมู่ที่ ตรอก/ซอย ถนน
ตำบล อำเภอ จังหวัด
รหัสไปรษณีย์ โทรศัพท์ โทรสาร
มือถือ อีเมล
๓. หน่วยงานดำเนินการ
☐ รัฐ รัฐวิสาหกิจ สังกัด
☐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
☐ องค์กรเอกชนภายใต้การสนับสนุนขององค์กรการกุศล มูลนิธิหรือสโมสร หรือองค์กรทางศาสนา
☐ เอกชน (ส่วนบุคคล)
☐ เอกชน (นิติบุคคล) เลขที่ใบอนุญาต

แนวทางการดำเนินงานศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม อปท.

ตัวอย่างแบบคำขอจัดตั้งศูนย์ฯ

เป็นแบบมาตรฐานที่ออกโดย มท.
ซึ่งศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมทุกแห่ง
ต้องกรอกข้อมูล เพื่อขึ้นทะเบียน
ขอจัดตั้งเป็นศูนย์ฯ

๔. ประเภทของการช่วยเหลือ สงเคราะห์ (เลือกได้มากกว่า ๑ ด้าน)

- ☐ สวัสดิการสังคม เช่น การรักษาพยาบาล การศึกษา เบี้ยยังชีพ
- ☐ สังคมสงเคราะห์ เช่น การช่วยเหลือบรรเทาความเดือดร้อน
- ☐ ที่อยู่อาศัยชั่วคราว
- ☐ ช่วยเหลือด้านอาชีพ เช่น จัดหางาน ฝึกอาชีพ
- ☐ ช่วยเหลือด้านการศึกษา เช่นทุน สถานที่เรียน
- ☐ ช่วยเหลือด้านเงินทุนสงเคราะห์
- ☐ ช่วยเหลือด้านสุขภาพ
- ☐ สนับสนุนด้านอาชีพในสถานประกอบการ
- ☐ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัว/ชุมชน
- ☐ ช่วยเหลือสงเคราะห์อื่นๆ (ระบุ)

๔. ศักยภาพในการรองรับผู้เข้ารับการฟื้นฟูสภาพทางสังคม จำนวน คน

๕. เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานประจำศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม จำนวน คน

/๖. ลักษณะของ...

แนวทางการดำเนินงานศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม อปท.

ตัวอย่างแบบคำขอจัดตั้งศูนย์ฯ

เป็นแบบมาตรฐานที่ออกโดย มท.
ซึ่งศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมทุกแห่ง
ต้องกรอกข้อมูล เพื่อขึ้นทะเบียน
ขอจัดตั้งเป็นศูนย์ฯ

๖. ลักษณะของสถานที่ในการให้บริการ

จำนวนอาคารต่างๆ ทั้งหมด หลัง

๖.๑ ตึกหรืออาคารอำนวยการ จำนวน หลัง

๖.๒ ตึกหรืออาคารดำเนินการฟื้นฟู จำนวน หลัง

๖.๓ หอประชุมหรืออาคารที่ใช้ทำกิจกรรม จำนวน หลัง

๗. งบประมาณหรือเงินสนับสนุน

☐ งบประมาณประจำของรัฐ รัฐวิสาหกิจ

☐ งบประมาณจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

☐ งบประมาณช่วยเหลือจากแหล่งอื่น (ระบุที่มา)

๘. หน่วยงานสนับสนุน

☐ มี ได้แก่

☐ ไม่มี

๙. หลักฐานประกอบของศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม

๙.๑ แผนหรือคู่มือการดำเนินงานศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม

☐ มี

☐ ไม่มี

๙.๒ แผนผังของสถานที่ที่จะขอขึ้นทะเบียนศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม

☐ มี

☐ ไม่มี

๙.๓ เอกสารแสดงความเป็นนิติบุคคล และเอกสารแสดงความเป็นผู้จัดการหรือผู้แทนซึ่งเป็นผู้ดำเนินการ

☐ มี

☐ ไม่มี

๑๐. ภาพถ่ายสถานที่ศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม

☐ มี

☐ ไม่มี

ตัวอย่าง อบท. ที่ดำเนินการด้านยาเสพติด

อบท. รางจระเข้

4 กลุ่มเป้าหมาย

ประชาชนตำบลรางจระเข้ จำนวน 2,736 คน

5 งบประมาณ

ค่าใช้จ่ายในการดำเนินโครงการทั้งสิ้น 45,600 บาท

6 บุคลากรทำงาน

หน่วยงานที่ร่วมเป็นเครือข่ายดำเนินการ 19 เครือข่าย เช่น

- สถานีตำรวจ / ปปส.ภาค / อำเภอสมนา/ก้านัน,ผู้ใหญ่บ้าน (ร่วมกันค้นหาผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด เพื่อส่งเข้ารับการรักษา)
- รพ.สต.รางจระเข้/สาธารณสุขอำเภอสมนา/รพ.เสนา (สนับสนุนเครื่องมือในการตรวจสารเสพติด และเป็นศูนย์บำบัดฟื้นฟูแบบชุมชนบำบัด (CBTx))
- พม.จ.พระนครศรีอยุธยา และ พอช. (พัฒนาแหล่งที่อยู่อาศัย สนับสนุนงบประมาณในการซ่อมแซมบ้านเรือน)
- ม.สวนดุสิต (ให้ความร่วมมือในการจัดทำแอปพลิเคชันตาสับปะรด เพื่อใช้แจ้งเหตุ)

โครงการนวัตกรรมตำบลร่มเย็น
โดย องค์การบริหารส่วนตำบลรางจระเข้
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตัวอย่าง อบต. ที่ดำเนินการด้านยาเสพติด

อบต. รางจรเข้

7 รายละเอียดโครงการ

เป็นการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดแบบบูรณาการเชิงรุกจากหลายภาคส่วนที่เป็นรูปธรรมและยั่งยืน ซึ่งมีการตรวจค้นหาสารเสพติดอย่างน้อย 15 วัน 15 คีน โดยการลงพื้นที่ตรวจสอบสารเสพติดทุกคนในหมู่บ้าน เพื่อพบสารเสพติดจะประเมินว่าควรเข้ารับการบำบัดที่ใดตามความเหมาะสม เช่น

- ผู้เสพที่ก่อความวุ่นวายเป็นปัญหาสังคม ส่งบำบัดค่ายทหาร (กรณีเป็นผู้หญิงส่ง รพ.ธัญญารักษ์)
- ผู้เสพที่มีงานทำ มีภาระเลี้ยงครอบครัว ส่งให้บำบัดโดยชุมชนบำบัด (CBTx) เมื่อบำบัดแล้ว อบต. และหน่วยงานเครือข่ายจะติดตามอย่างต่อเนื่อง โดยการสนับสนุนให้มีงานทำบุตรหลานได้รับการศึกษาและปรับปรุงสภาพที่อยู่อาศัย

8 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

สามารถป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดได้อย่างเป็นรูปธรรม และปัญหาสังคมและอาชญากรรมลดลง คุณภาพชีวิตของคนในชุมชนดีขึ้น ตลอดจนผู้เสพยาเสพติดได้รับการบำบัดฟื้นฟูแล้วมีงานทำและมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

โครงการนวัตกรรมตำบลร่มเย็น

โดย องค์การบริหารส่วนตำบลรางจรเข้
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตัวอย่าง อปท. ที่ดำเนินการด้านยาเสพติดและอุดหนุนหน่วยงานอื่น

อปท. อุดหนุนหน่วยงานอื่น

โครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณ
การป้องกัน เฝ้าระวังและแก้ไขปัญหายาเสพติด
จังหวัดศรีสะเกษ ประจำปีงบประมาณ 2565
ของที่ทำการปกครองจังหวัดศรีสะเกษ
(กลุ่มงานความมั่นคง)

1 วัตถุประสงค์

- เพื่อสร้างภูมิคุ้มกัน ความเข้าใจ ธารงศ์ให้ผู้เสพ/ผู้ติดเข้ารับการบำบัดให้ตระหนักในคุณค่าของคนและเปลี่ยนทัศนคติไปสู่การยอมรับการคืนคนดีสู่สังคม
- เพื่อให้การป้องกัน เฝ้าระวัง และแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษลดปริมาณผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดจนไม่ส่งผลกระทบต่อสังคมและประชาชนโดยส่งเสริมให้ภาคประชาสังคมเข้ามามีส่วนร่วม

2 วิธีดำเนินการ

- ปฏิบัติการค้นหาผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด โดยการสุ่มตรวจปัสสาวะในพื้นที่ เพื่อค้นหาคัดกรองสารเสพติดและนำเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษาตามสภาพการเสพสารเสพติดและตามความเหมาะสม
- จัดกิจกรรมรณรงค์ประชาสัมพันธ์เนื่องในวันต่อต้านยาเสพติดโลก เพื่อให้เด็กและเยาวชนตลอดจนประชาชนทั่วไป ได้รับความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักถึงโทษของยาเสพติด
- จัดกิจกรรมให้เกิดการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน โดยใช้แนวทางกองทุนแม่ของแผ่นดินมาขับเคลื่อนขยายผล และฟื้นฟูผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด โดยชุมชนบำบัด (CBTx)

ตัวอย่าง อปท. ที่ดำเนินการด้านยาเสพติดและอุดหนุนหน่วยงานอื่น

อปท. อุดหนุนหน่วยงานอื่น

โครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณ
การป้องกัน ฝึกระวังและแก้ไขปัญหายาเสพติด
จังหวัดศรีสะเกษ ประจำปีงบประมาณ 2565
ของที่ทำการปกครองจังหวัดศรีสะเกษ
(กลุ่มงานความมั่นคง)

3 ระยะเวลาการดำเนินการ

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 (ตุลาคม 2564 – กันยายน 2565)

4 สถานที่ดำเนินการ

พื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ

5 ผู้รับผิดชอบโครงการ

1. ที่ทำการปกครองจังหวัดศรีสะเกษ (กลุ่มงานความมั่นคง)
2. ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจังหวัดศรีสะเกษ (ศอ.ปส.จ.ศก)
3. สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดศรีสะเกษ
4. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดศรีสะเกษ
5. ตำรวจภูธรจังหวัดศรีสะเกษ
6. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร
7. สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ
8. ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดอำเภอ ทุกอำเภอ

ตัวอย่าง อปท. ที่ดำเนินการด้านยาเสพติดและอุดหนุนหน่วยงานอื่น

อปท. อุดหนุนหน่วยงานอื่น

โครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณ
การป้องกัน เฝ้าระวังและแก้ไขปัญหายาเสพติด
จังหวัดศรีสะเกษ ประจำปีงบประมาณ 2565
ของที่ทำการปกครองจังหวัดศรีสะเกษ
(กลุ่มงานความมั่นคง)

6 งบประมาณ

งบประมาณ 1,325,000 บาท ประกอบด้วย

1. งบประมาณที่ทำการปกครองจังหวัดศรีสะเกษร่วม**สมทบ** จำนวน 10,000 บาท
2. **ขอรับการสนับสนุนงบประมาณจาก อปท.** ในพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ
จำนวน 217 แห่ง เป็นเงิน 1,315,000 บาท ประกอบด้วย
 - **อบจ. ศรีสะเกษ** 30,000 บาท
 - **เทศบาลเมือง (ทม.)** จำนวน 2 แห่ง ๆ ละ 20,000 บาท
 - **เทศบาลตำบล (ทต.)** จำนวน 35 แห่ง ๆ ละ 10,000 บาท
 - **องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)** จำนวน 179 แห่ง ๆ ละ 5,000 บาท

ตัวอย่าง อปท. ที่ดำเนินการด้านยาเสพติดและอุดหนุนหน่วยงานอื่น

อปท. อุดหนุนหน่วยงานอื่น

โครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณ
การป้องกัน เฝ้าระวังและแก้ไขปัญหายาเสพติด
จังหวัดศรีสะเกษ ประจำปีงบประมาณ 2565
ของที่ทำการปกครองจังหวัดศรีสะเกษ
(กลุ่มงานความมั่นคง)

7

ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ

1. โครงการฝึกอบรม “เสริมสร้างแกนนำขบวนการก่อกองดีศรีสะเกษ **เป็นเงิน 200,000 บาท**
2. จัดกิจกรรมรณรงค์ประชาสัมพันธ์เนื่องในวันต่อต้านยาเสพติดโลก ประจำปี 2565
เป็นเงิน 200,000 บาท
3. ค่าใช้จ่ายในการสำรวจและประเมินผลความพึงพอใจของประชาชนในการดำเนินการ
ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด **เป็นเงิน 20,000 บาท**
4. โครงการพัฒนาบุคลากรที่รับผิดชอบการแก้ไขปัญหายาเสพติด ทั้งระดับจังหวัด อำเภอ
และหมู่บ้าน/ชุมชน **เป็นเงิน 100,000 บาท**
5. โครงการป้องกัน TO BE NUMBER ONE และการขับเคลื่อนการบำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด
โดยชุมชนเป็นศูนย์กลาง (CBTx) **เป็นเงิน 400,000 บาท เป็นต้น**

8

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การดำเนินการป้องกัน เฝ้าระวัง และแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ
สามารถควบคุมสถานการณ์ปัญหายาเสพติด และลดระดับความรุนแรง
ของสถานการณ์ยาเสพติดอย่างเห็นผลชัดเจน เป็นรูปธรรม

แนวทางการจัดทำงบประมาณ ของ อปท.

งบประมาณใน เทศบัญญัติ/ข้อบัญญัติ

- 1.การจัดทำสื่อ และการจัดกิจกรรม
รณรงค์ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์
สร้างจิตสำนึก ให้แก่ประชาชน
- 2.การจัดทำกิจกรรมหรือการจัดฝึก
อบรมเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไข
ปัญหายาเสพติด
- 3.การจัดกิจกรรมในการบำบัด รักษา
ฟื้นฟูสมรรถภาพ ติดตามดูแล ผู้เสพยา
เสพติด ผู้ติดยาเสพติด รวมถึง
การจัดกิจกรรมส่งเสริมอาชีพให้ผู้
ผ่านการบำบัดรักษาฟื้นฟู
- 4.การจัดหาชุดตรวจหาสารเสพติดและ
อุปกรณ์ที่นำไปใช้ตรวจกลุ่มเป่า
หมายเพื่อบำบัด รักษา ฟื้นฟู หรือ
ติดตามผู้ผ่านการบำบัดรักษาฟื้นฟู

อปท. โอนงบประมาณ รายจ่าย มาตั้งจ่ายใหม่

โดยปฏิบัติตามระเบียบ มท. ว่าด้วยวิธี
การงบประมาณของ อปท. พ.ศ. 2563
หากไม่สามารถโอนงบประมาณมาตั้ง
เป็นรายการใหม่ได้ อาจขอยกเว้นต่อ
ปมท. นำเงินสะสมมาใช้จ่ายได้ ตามข้อ
4 ประกอบกับ ข้อ 89 แห่งระเบียบ มท.
ว่าด้วยการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน
การฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน และการ
ตรวจเงินของ อปท. พ.ศ. 2547 และที่
แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่ง ปมท. ได้มอบอำนาจ
ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดปฏิบัติราชการ
แทนแล้ว ตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทย
ที่ 1268/2563 ลงวันที่ 19 พฤษภาคม
2563

อปท. อุดหนุน งบประมาณให้แก่ หน่วยงานอื่น

กรณี อปท. ไม่ได้ดำเนินการเอง
อาจอุดหนุนงบประมาณด้านการ
ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
ให้หน่วยงานอื่น ได้แก่ อปท. อื่น
ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กร
ภาคประชาชน องค์กรทางศาสนา
หรือองค์กรการกุศลได้ โดยถือ
ปฏิบัติตามระเบียบ มท. ว่าด้วย
เงินอุดหนุนของ อปท. พ.ศ. 2559
และที่แก้ไขเพิ่มเติม ประกอบกับ
หนังสือ มท. ด่วนที่สุด ที่ มท
0810.6/ว 5270 ลงวันที่ 22
กรกฎาคม 2565

ด้านการป้องกันยาเสพติด

การป้องกันยาเสพติดในชุมชน

เสริมสร้างการมีส่วนร่วม

1. เตรียมความพร้อมหมู่บ้านชุมชน
2. ทำความเข้าใจหมู่บ้านชุมชน
3. สำรวจคัดกรองบ่งชี้ปัญหา
4. วางแผนอย่างมีส่วนร่วม
5. ประสานหน่วยงานภายนอก

สร้างความยั่งยืน

1. พัฒนาคุณภาพชีวิตในหมู่บ้าน/ชุมชน
2. จัดการองค์ความรู้และเชื่อมโยงเครือข่าย
3. พัฒนาแกนนำรุ่นต่อไป

ลงมือป้องกันแก้ไข

1. กำหนดกติกาชุมชนป้องกันและสร้างภูมิคุ้มกันเด็กและเยาวชน ครอบครัว คนทำงาน ประชาชนทั่วไป
2. สอดส่อง เฝ้าระวัง
3. แก้ไขผู้เสพ/ผู้ติด ดูแลผู้ผ่านการบำบัด
4. จัดการพื้นที่เสี่ยง/ปัจจัยเสี่ยง

Say No to Drugs

การป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษาของ อปท.

ด้านการสร้างภูมิคุ้มกัน

อปท. สนับสนุนให้ ศพด. และสถานศึกษาในสังกัด ส่งเสริมทักษะที่จำเป็นต่าง ๆ เพื่อปลูกฝังหล่อหลอมให้เด็กสามารถดำรงชีวิตได้อย่างปลอดภัยจากยาเสพติด

ด้านการค้นหา

อปท. สนับสนุนให้ ศพด. และสถานศึกษาในสังกัด สำรวจ ค้นหา คัดกรอง โดยใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน การสังเกต ซักถาม และแบ่งกลุ่มเพื่อหามาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดที่เหมาะสม ได้แก่ กลุ่มทั่วไป กลุ่มเสี่ยง กลุ่มใช้ยาเสพติด

ด้านการรักษา

อปท. สนับสนุนให้ ศพด. และสถานศึกษาในสังกัดให้โอกาสเด็กที่พลังพลัดหลงสามารถเรียนต่อได้ปกติ โดยร่วมกันดูแลช่วยเหลือปรับความคิดพฤติกรรม และติดตามอย่างใกล้ชิด

ด้านการเฝ้าระวัง

อปท. สนับสนุนให้บุคลากรของ ศพด. และสถานศึกษาในสังกัด สอดส่อง เฝ้าระวัง เป็นหูเป็นตา ร่วมกันระหว่าง ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน ฝ่ายปกครอง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยมีกิจกรรมที่เข้ามาส่งเสริม เช่น 1 ตำรวจ 1 โรงเรียน การจัดระเบียบสังคมรอบสถานศึกษา เป็นต้น

ด้านการบริหารจัดการ

อปท. สนับสนุนการพัฒนาบุคลากร การขับเคลื่อนกลไกคณะกรรมการ คณะทำงานที่เกี่ยวข้อง การจัดทำแผนงาน งบประมาณ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา

การจัดการยาเสพติดในชุมชน

ชุมชนสามารถจัดการยาเสพติด...ได้จริงหรือไม่?

"พลังชุมชน" คือ พลังสำคัญที่จะหยุดยั้งปัญหายาเสพติดได้

เพราะไม่มีใครไม่รู้จักปัญหาดีเท่ากับคนในชุมชนเอง ดังนั้น ชุมชนจึงไม่ควรรอให้ใครมาเริ่ม และเลิกคิดว่า "ชาวบ้านทำเองไม่ได้" ขอให้ดูบทเรียนตัวอย่าง ต่อไปนี้

1

บทเรียนจากบ้านบุษม อ.เชียงคาน จ.เลย

...เราแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนด้วยระบบ "แบ่งคุ้มกันดูแล" เป็นการแบ่งกลุ่มบ้านให้หัวหน้า คุ้มดูแล จากเดิมที่แบ่งคุ้มเพื่อเก็บเงินทำบุญ จัดสรรของบริจาคและดูแลข้อพิพาทต่าง ๆ ก็เพิ่มวัตถุประสงค์ในการดูแลปัญหายาเสพติด ด้วย คุ้มหนึ่งมี 4 - 7 ครัวเรือน ช่วยกันสอดส่อง ดูแลกันเอง ทำให้ดูแลกันทั่วถึง...

3

บทเรียนจากบ้านร่มเย็น อ.กุดชุม จ.ยโสธร

...จะป้องกันเยาวชนจากยาเสพติดได้ต้องอาศัย **ความใกล้ชิด** รู้ว่าเด็กคนไหนมีนิสัยอย่างไร ถนัดหรือสนใจ ด้านไหนแล้วส่งเสริมกิจกรรมหรืออาชีพให้เขาตาม ความสามารถและความสนใจ...หากเป็นเด็กติดยาแล้ว ที่สำคัญ คือพ่อแม่ญาติพี่น้อง ต้องเข้าใจและ ยอมรับว่าเขาติดยา ต้องให้กำลังใจ..

2

บทเรียนจากชุมชนหนองหอย อ.เมือง จ.เชียงใหม่

...มี "ชาเล้งสัญจร" เป็นเหยี่ยวข่าวคอยรายงาน ข่าวสารคนค้า และคนเสพให้กับแกนนำชุมชน และเจ้าหน้าที่ ...เหยี่ยวข่าวนี้ก็คือคนติดยาที่กลับใจบำบัด หายขาดแล้วสมัครใจมาช่วยแก้ไขปัญหายาในชุมชน...

4

บทเรียนจากชุมชนกองขยะหนองแขม กทม.

...เรื่องปราบปรามเราทำไม่ได้..แต่ถ้าป้องกัน ป้องกันปรามเราทำได้ คนติดคุกคดียา เราก็ไปเยี่ยม และดูแลครอบครัวของเขา... เป็น **การสร้างการยอมรับ** เมื่อเขาออกจากคุกและไว้เนื้อเชื่อใจเรา สามารถชักชวนทำกิจกรรมอื่น ๆ โดยไม่หันไปเสพ ไปขายอีก...เด็ก ๆ ที่ไปเยี่ยมก็เห็นภาพผลร้ายและได้ ฟังคำสอนผ่านลูกกรง ทำให้ฝังใจถึงความเดือดร้อนหากไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด..

บทเรียนจากบ้านจานหม้าย อ.ระโนด จ.สงขลา

...คนใต้มีความรักพวกพ้องสูง นิสัยนี้ถูกนำมาใช้ในการเอาชนะยาเสพติด โดยถือว่าคนเสพยาคนค้าต่างเป็นญาติมิตรของพวกเขา ดังนั้น หากคนเหล่านี้สำนึกได้ จึงควร **ให้อภัยและให้โอกาส** ซึ่งพลังจากคนกลุ่มนี้กลายเป็นพลังผลักดันที่สำคัญยิ่งของชุมชน...

ชุมชนทำอะไรได้บ้าง

การป้องกันยาเสพติดในชุมชน

ปัญหายาเสพติด จะให้เป็นหน้าที่ของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง คงสำเร็จยาก ต้องร่วมมือกัน ใช้ภาครัฐในบางเรื่อง เช่น จัดผู้มีอิทธิพล บำบัดรักษาผู้ที่ติดหนักๆ ส่วนการสอน ลูกหลานไม่ให้ไปยุ่งเกี่ยวกับการช่วยติดตามดูแลคนที่เลิกยา การสอดส่องเฝ้าระวังไม่ให้ยาเสพติดเข้ามาในหมู่บ้าน เป็นเรื่องที่ชุมชนควรมีบทบาท...สิ่งที่ชุมชนสามารถทำได้ มีดังนี้

ป้องกันตนเอง

ชาวบ้านทุกคนต้องไม่ทดลอง เสพยาเสพติดทุกชนิดระมัดระวัง การใช้ยาทุกชนิด ศึกษาหาความรู้ เกี่ยวกับโทษพิษภัยยาเสพติด หลีกเลี่ยงการมั่วสุมใช้เวลาไปกับ อบายมุขต่าง ๆ

ป้องกันครอบครัว

ทุกครอบครัวต้องสร้างความอบอุ่นในครอบครัว สอดส่องดูแลคนในครอบครัว อย่าให้เข้าไปเกี่ยวข้องกับ ยาเสพติด อบรมสั่งสอน ให้รู้ถึงโทษพิษภัยของยาเสพติด ปฏิบัติหน้าที่ของตนเอง ในครอบครัวให้สมบูรณ์ หากคนในครอบครัวมีปัญหา ยาเสพติด ต้องไม่ทอดทิ้ง แต่ต้องร่วมกันดูแลแก้ไข จนหาย กลับมาใช้ชีวิต ปกติสุขได้

ป้องกันชุมชน

ทำตนเป็นแบบอย่างที่ดี ร่วมมือกับหน่วยงานราชการ เช่น เป็นอาสาสมัครหรือช่วย กิจกรรมต่าง ๆ เช่น เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์เรื่องโทษ พิษภัยยาเสพติด จัดกิจกรรม สำหรับเด็กและเยาวชน ให้คำปรึกษาและช่วยเหลือแก่ ครอบครัวและผู้ทีประสบ ปัญหา ยาเสพติด

การดูแลผู้เสพในชุมชน...หลังจากบำบัดรักษา

การเลิกยาเสพติดเป็นเรื่องยาก ดังนั้นเพื่อไม่ให้ผู้ผ่านการบำบัดรักษากลับไปเสพยาเสพติดซ้ำอีก ชุมชน จำเป็นต้องช่วยดูแลช่วยเหลือพวกเขาให้กลับไปใช้ชีวิตได้อย่างปกติและปลอดภัยจากยาเสพติดทั้งหลาย โดยทำได้ดังนี้

1. ให้กำลังใจ และสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้ผ่านการบำบัดรักษาว่า การเลิกยาเสพติดเป็นสิ่งที่น่าชื่นชมของผู้พบเห็น เป็นผลดีแก่ตนเองครอบครัว เพื่อน

4. พยายามชักชวนหรือจัดกิจกรรมที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้ผ่านการบำบัดรักษาทำในเวลาว่าง เช่น การร่วมออกกำลังกายกับผู้สูงอายุในชุมชนร่วมเล่นกีฬากับเยาวชน ร่วมงานอาชีพเสริมกับกลุ่มแม่บ้าน เพื่อให้ผู้ผ่านการบำบัด ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์และให้ชาวบ้านเริ่มยอมรับตัวตนใหม่ของเขา

2. กระตุ้นให้ผู้ผ่านการบำบัดรักษาตั้งเป้าหมายในการดำเนินชีวิตตนเอง เช่น จะประกอบอาชีพอะไร ต้องการเรียนต่อหรือไม่ จะทำอะไรเมื่อรักษาหายแล้ว เป็นต้น

3. สนับสนุนผู้ผ่านการบำบัดรักษาในการพัฒนาตนเอง ไปสู่เป้าหมาย ชีวิตที่ตั้งไว้อย่างเหมาะสม เช่น ให้ฝึกอาชีพ ให้ทุนประกอบอาชีพให้ทุนการศึกษา เป็นต้น

5. ติดตามพฤติกรรมและพูดคุยให้คำแนะนำแก่ผู้ผ่านการบำบัดในเรื่องต่อไปนี้

- ▶ ให้รู้จักตนเองว่าสิ่งใดเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดความคิดถึงหรืออยากใช้ยาเสพติด อีก เช่น กิจกรรม/สถานที่/บุคคลใดๆ ที่กระตุ้นให้อยากเสพยา
- ▶ ให้รู้จักหลีกเลี่ยงตัวกระตุ้นเหล่านั้น เช่น ไม่ไปในสถานที่ที่เคยเสพยา ไม่ทำกิจกรรมที่ชวนให้อยากเสพยา
- ▶ ให้รู้จักจัดการกับจิตใจและอารมณ์ของตนเอง หากเกิดปัญหาชีวิตหรือคิดถึงยาเสพติด เช่น ฝึกทำความเข้าใจปัญหา ฝึกการคลายเครียด ด้วยวิธีต่างๆ รู้จักปรึกษาปัญหากับผู้ใจไว้วางใจ

การดูแลรักษา...ในชุมชน

การบำบัดรักษาในชุมชน

การสอดส่องเฝ้าระวังยาเสพติดในชุมชน

การปราบปราม เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจตามกฎหมาย แต่ในฐานะคนที่อยู่อาศัยในหมู่บ้าน/ชุมชน ย่อมรู้พฤติการณ์ของคน และปัญหาในหมู่บ้าน/ชุมชน ดังนั้น คนในหมู่บ้าน/ชุมชน สามารถ ทำหน้าที่สอดส่องและเฝ้าระวังได้ดีกว่าคนนอก โดยช่วยได้ ดังนี้

- เป็นหูเป็นตาสอดส่องเฝ้าระวังคนแปลกหน้าและคนในหมู่บ้าน/ชุมชน ที่มีพฤติกรรมน่าสงสัย
- ช่วยชักชวนคนเสพ/ติดย ในหมู่บ้าน/ชุมชน ให้เลิกเสพยา และ ขจัดแหล่งมั่วสุมเสพยาเสพติด
- เป็นหูเป็นตาสอดส่องเฝ้าระวังคนแปลกหน้าและคนในหมู่บ้าน/ชุมชน ที่มีพฤติกรรมน่าสงสัย

แม้การบำรุงรักษาจะเป็นเรื่องที่ต้องอาศัยบุคคลที่มีความชำนาญเฉพาะด้าน เช่น นายแพทย์ นักบำบัด ฯลฯ แต่มีหลาย เรื่องที่คนเหล่านั้นทำไม่ได้ คนในหมู่บ้าน/ชุมชน เท่านั้นจึงต้อง ช่วยในเรื่องต่อไปนี้

- ช่วยคนหาคนเสพ/ติดยาเสพติด ในหมู่บ้าน/ชุมชน
- ช่วยชักชวนคนเสพ/ติดย ในหมู่บ้าน/ชุมชน ให้เลิกเสพยา
- ช่วยกันหรือร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ นำคนเสพ/ติดย เข้ารับ การรักษา ณ สถานบำบัด
- ช่วยกันสนับสนุนครอบครัวญาติพี่น้องผู้เสพผู้ติดย ให้หันมา ร่วมมือกันบำบัดรักษา
- ช่วยติดตามดูแลช่วยเหลือผู้ผ่านการบำบัดรักษาให้กลับตัว สู่สังคมอย่างปกติ

เข้ารับการบำบัดรักษา...ได้ที่

- + โรงพยาบาลประจำอำเภอ และจังหวัดทุกแห่ง
 - + คลินิกยาเสพติด และศูนย์บริการสาธารณสุข สังกัดกรุงเทพมหานคร
- โทรศัพท์ 02 245 3933 , 02 245 3845

ศูนย์รับแจ้งเบาะแสยาเสพติด

สายด่วน 1389

สายด่วนยาเสพติด สดช : 1688

ตู้ ปณ. 123 สามเสนใน พญาไท
กรุงเทพ 10400

